

ΑΡΗ 311 Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική και Σύγχρονοι Προβληματισμοί

Μέρος Ά: Αψιού

Εαρινό Εξάμηνο 2023-2024

Διδάσκουσα: Φιλοκύπρου Μαρία

Βορκά Σαββίνα, Θεοχάρους Χαρά, Κοιλιάρη Μαρίνα, Μπέης Γεώργιος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

- Α. Γενικές Πληροφορίες
- Β. Πληθυσμός - Ασχολίες Κατοικιών
- Γ. Ανάπτυξη Χωριού

2. ΓΕΝΙΚΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΣΗ

- Α. Δόμηση Χωριού
- Β. Κατάσταση Οικοδομών
- Γ. Υπηρεσίες - Δραστηριότητες
- Δ. Υπηρεσίες - Δραστηριότητες του παρόντος
- Ε. Οδικό Δίκτυο
- Στ. Καταγραφή φούρνων

3. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

- Α. Γενική Τυπολογία

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

- Α. Ανάλυση Σχημάτων Οικοδομών
- Β. Ανάλυση Αυλών Οικοδομών
- Γ. Εισόδοι - Προσβάσεις
- Δ. Ανάλυση Όψεων του Χωριού
- Ε. Βιοκλιματικά
- Στ. Υλικότητες κατασκευών
- Ζ. Ανάλυση Πόρτων
- Η. Ανάλυση Παραθύρων
- Θ. Ανάλυση Οροφών

5. ΚΤΙΡΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Α. Γενικές Πληροφορίες

Η Αψιού

Η Αψιού είναι ένα από τα χωριά της επαρχίας Λεμεσού και απέχει περίπου 20 χιλιόμετρα βόρεια της πόλης. Το χωριό βρίσκεται στο υψόμετρο 410μ. από την επιφάνεια της θάλασσας και στους πρόποδες των βουνών του χωριού, ρέει ο ποταμός Γαρύλλης.

(Πηγή πληροφοριών: <https://apsiou.org/portfolio-item/istoria/>)

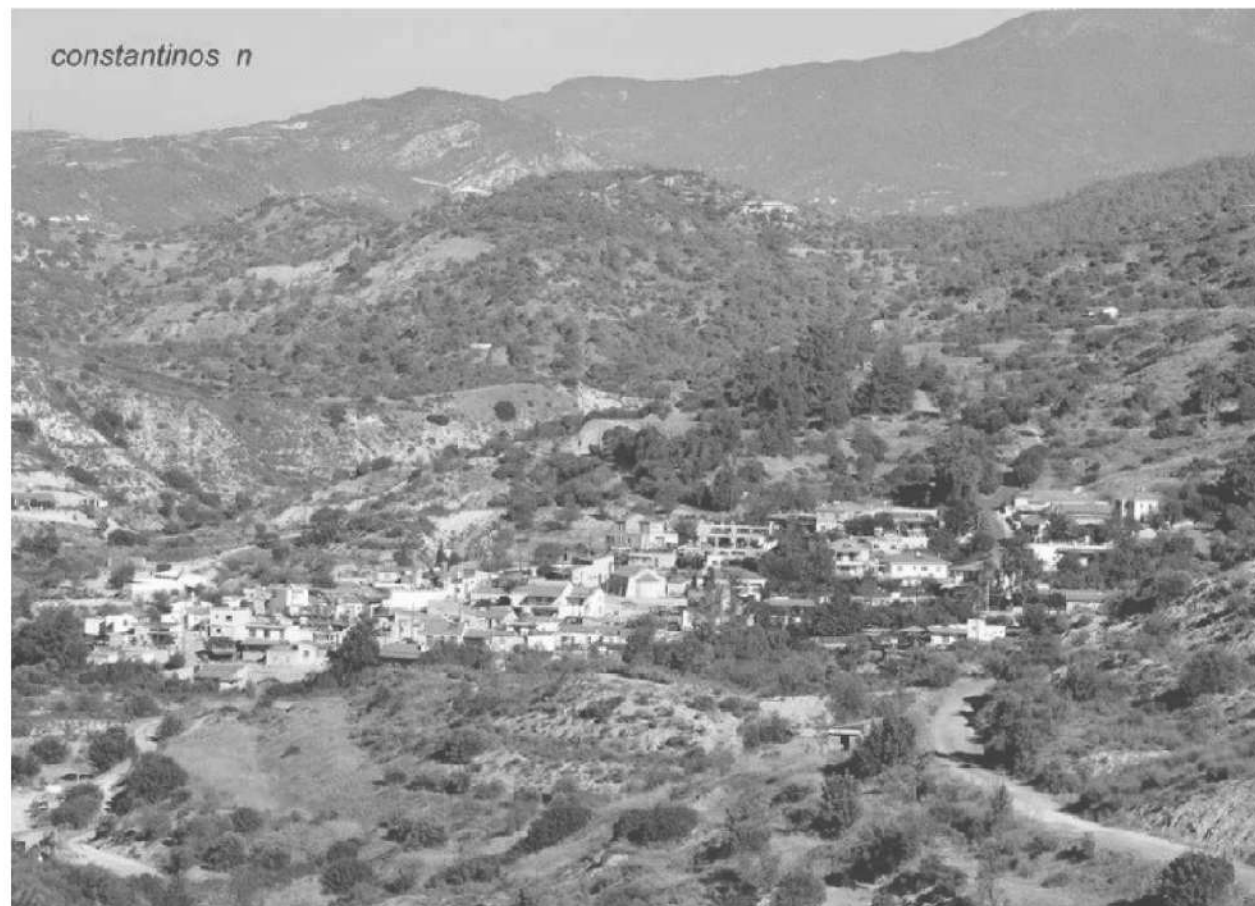

Αποτελούσε ένα από τα χωριά της μεγάλης κουμανταρίας κάτι που έδινε στους κατοίκους ευκαιρίες για διαφορετικές ασχολίες.

Επιπλέον, υπάρχει ποικιλία πετρωμάτων που ελκύει το γεωλογικό ενδιαφέρον των επισιμόνων που μελετούν την περιοχή μέχρι και σήμερα. Στην περιοχή υπάρχουν και μεταλλεία σιδηροπυρίτη και χαλκοπυρίτη τα οποία εκμεταλλεύονταν οι κάτοικοι. Επίσης, γίνεται εξαγωγή χώματος για κεραμίδια και τούβλα που μεταγενέστερα χρησιμοποιήθηκαν στις κατασκευές, αλλά και χώμα για πιάτα και αγγεία.

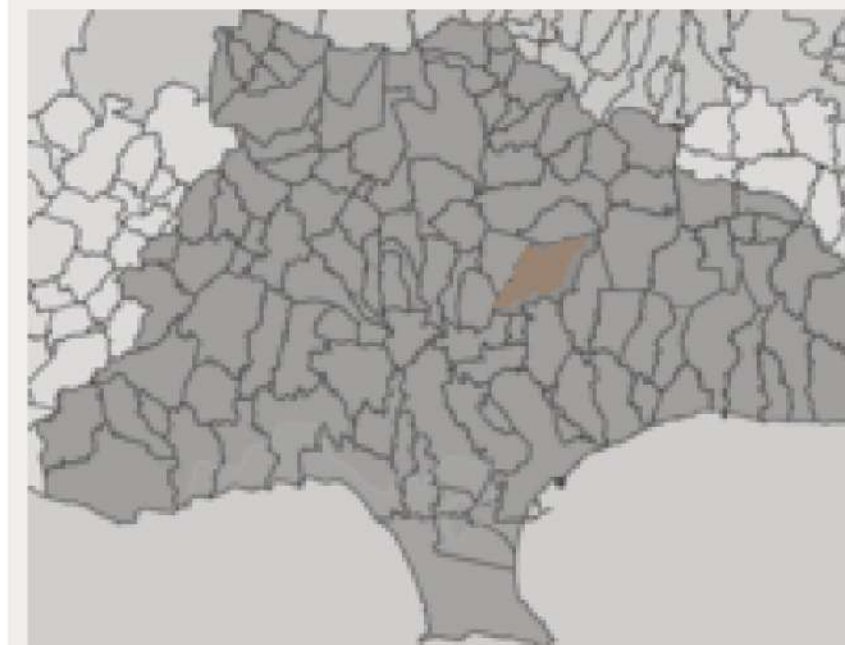
Ονομασία

Υπάρχουν πολλές εκδοχές για την ονομασία του χωριού, όμως η πιο διαδεδομένη είναι ότι το χωριό Αψιού πήρε το όνομα του από τους πρώτους μεταλλουργούς που εργάστηκαν εκεί. Ήρθαν από την Νάξο και λόγω της καταγωγής τους, τους φώναζαν Ναξιώτες. Στην πάροδο των χρόνων έγινε παράφραση σε Αξιώτες, στη συνέχεια σε Αψιώτες. Έτσι προέκυψε το όνομα του χωριού Αψιού.

Τοποθεσία

Το χωριό στα νότια συνορεύει με τη Φασούλα και το Σπιτάλι, στα νοτιοδυτικά με την Παραμύθα, στα δυτικά με την Απεσιά και τη Γεράσα, στα βόρεια με τον Λουβαρά και στα ανατολικά με τη Διερώνα και τη Μαθικολώνη. Απέχει περίπου 20 λεπτά από την πόλη της Λεμεσού, κάτι που προσελκύει πολλούς να μένουν στο χωριό με πιο οικονομικά ενοίκια.

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

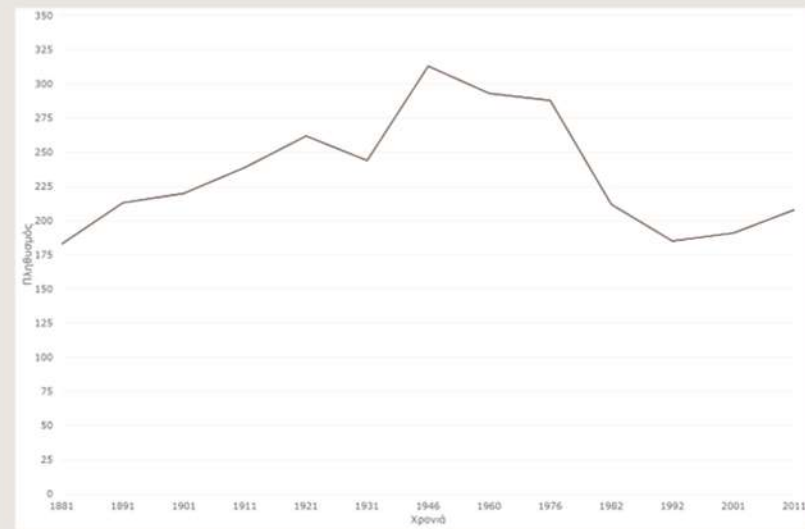
Στην Αψιού υπάρχουν δύο μικρά μοναστήρια, το πρώτο είναι η μονή της Παναγίας Αμιρούς, το οποίο είναι κτισμένο στα ανατολικά της Αψιούς και ιδρύθηκε τον 12ο αιώνα μ.Χ.. Το δεύτερο μοναστήρι είναι της Αγίας Μαρίας Αμιρούς και έχει μόνο μια μοναχή. Το χωριό χωρίζεται στη πάνω και στην κάτω Αψιού, όπου στην κάτω υπάρχει η εκκλησία του Αγίου Επιφανίου και στην πάνω το εξωκλήσι της Παναγίας της Χρυσογαλούσας ή Γαλακτούσας ή Γαλακτοτροφούσας.

1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Β. Πληθυσμός - Ασχολίες κατοίκων

Πληθυσμός

Βάση των απογραφών όπου γίνονταν αναμεσα στα χρόνια παρατηρείται αυξομείωση του. Ανέκαθεν όμως ο πληθυσμός του χωριού ήταν κυρίως ελληνοκύπριοι και ελάχιστοι Τουρκοκύπριοι. Ο πληθυσμός του χωριού στις τελευταίες δύο απογραφές που έγιναν στην Κύπρο, παρουσιάζει αύξηση αναμεσα στα χρόνια.

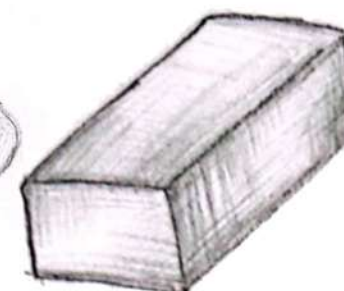
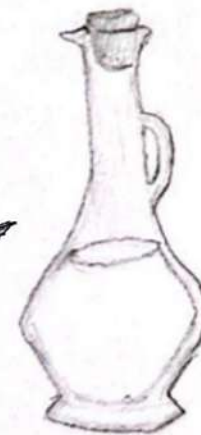
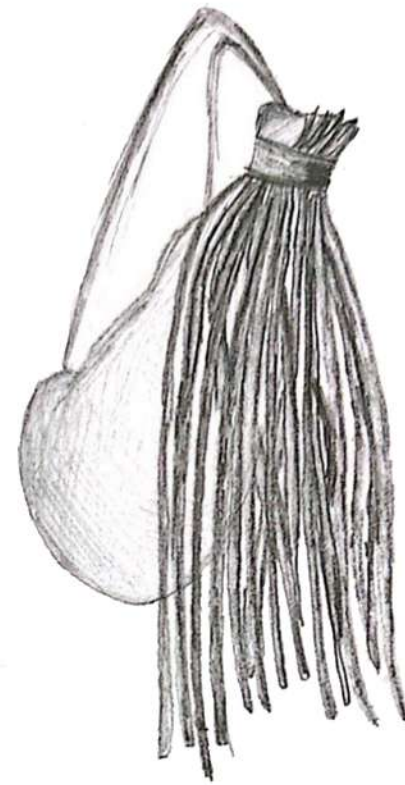

Υδρευση

Το βορειοανατολικό μέρος του χωριού το διασχίζει ο ποταμός Γαρυλλης που καταλήγει στο φράγμα των Πολεμιδιών και της Γερμασόγειας. Ανάμεσα στην εκκλησιά και τον ποταμό υπάρχει η παλιά βρύση του χωριού, η οποία προμήθευε το χωριό με πόσιμο νερό από τον ποταμό.

Παραδοσιακή
 βρύση του
 χωριού

Ασχολίες κατοίκων

Οι κύριες ασχολίες της κοινότητας στο παρελθόν ήταν η κατασκευή βούρκων, κεραμικών, τούβλων, η εξόρυξη μεταλλευμάτων, χώματος αλλά ενασχολούνταν και με την γεωργία και την κτηνοτροφία.

Συγκεκριμένα στο χωριό διατηρήθηκαν παραδοσιακά επαγγέλματά όπως οι γεωργικές εργασίες, που ασχολούνται κυρίως με την συγκομιδή σταφυλιών, χαρουπιών και ελιών αναλόγως την εποχή. Παραδοσιακά το χωριό θεωρείται κουμανταροχώρι, καθώς πιο παλιά, λόγω της συγκομιδής των σταφυλιών μπορούσαν να δημιουργήσουν άφθονο κρασί ανάλαφρο και γλυκό, όπως η κουμανταρία. Αντίστοιχα αξιοποίησαν και την καλλιέργεια τους στα ελαιόδεντρα, καθώς παρήγαγαν ελαιόλαδο στον ελιόμυλο του χωριού όπου ήταν δίπλα από την εκκλησιά, ο οποίος και της ανήκε.

Αναπτύχθηκε επίσης και η τέχνη της κατασκευής βουρκών αλλά και σχοινιά φτιαγμένα από τρίχες κατσίκας, εφόσον ήταν απαραίτητα αντικείμενα για την απασχόλησή τους στη γεωργία. Ιδιαίτερο επάγγελμα ήταν ο ψωμάς, ο οποίος προμήθευε το χωριό με προζιμένιο ψωμί και κατά τη διάρκεια του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου, επειδή ήταν αδύνατο να κάνουν εμπόριο με τις επιπλέον σταφίδες που είχαν από τα αμπέλια τους, τις τοποθετούσαν στα ψωμιά.

Με τα διαφορετικά μεταλλεύματα που υπήρχαν στο χωριό δόθηκε η ευκαιρία να τα εξορύξουν. Το μέταλλο του σιδηροπυρίτη λειτούργησε από το 1934 μέχρι και το 1954 και του χαλκοπυρίτη είναι πιο παλιό. Ακόμη, υπήρχε το λατομείο όπου εξόρυχναν χώμα για την κατασκευή τούβλων, κεραμιδιών, πιάτων, αγγείων και για την παραγωγή πιθαριών και μικρών πλακών.

(Πηγές Πληροφοριών:

1. Δημήτριου Χ. Καππάη, 2011, Ιερός Ναός Παναγίας Γαλακτοτροφούσας
2. Ζαχαρίου Κλ. Ραπτοπούλου, Ιερά Μονή Παναγίας Αμιρούς)

1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τοπογραφικό

1. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Δ. Οι Εκκλησίες του χωριού

Στο χωριό υπάρχουν δύο εκκλησίες, με την παλαιότερη να είναι ο ναός της Παναγίας της Χρυσογαλούσας και τη μεταγενέστερη του Αγίου Επιφανίου.

Παναγία της Χρυσογαλούσας

Η Παναγία της Χρυσογαλούσας, όπως ονομάζεται από τους χωριανούς, βρίσκεται στην πάνω Αψιού αναμεσα στον ποταμό και το βουνό. Η εκκλησία αυτή κτίστηκε το 1700 με 1711.

Αγίου Επιφανίου

Η εκκλησία του Αγίου Επιφανίου βρίσκεται στην Κάτω Αψιού, όπου χτίστηκε λόγω διαμάχων που είχαν οι χωριανοί της Πάνω και της Κάτω Αψιού, γιατί ήθελαν και οι κάτω Αψιότες να έχουν δική τους εκκλησία. Για αυτό και το 1866 την έχτισαν.

Το ξωκλήσι είναι πετρόκτιστο, με μονόκλιτη τυπολογία.

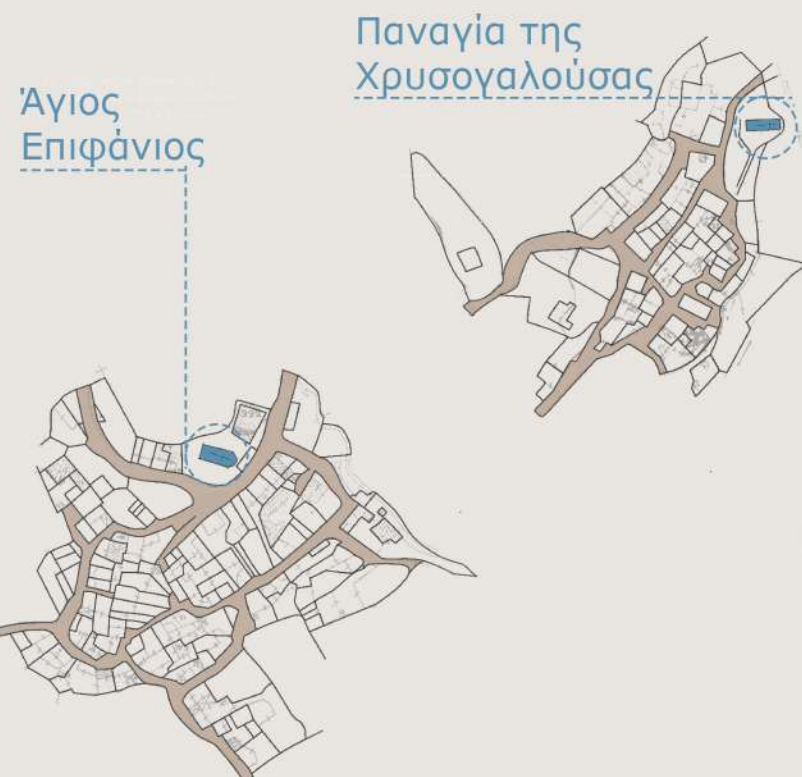
Ο ναός έχει ξυλοστεγή οροφή με καμαροσκέπαστο καμπαναριό και η καμπάνα που φιλοξενεί η εκκλησία είναι βενετικής προέλευσης, στην οποία συνδυάζονται 3 μέταλλα: ασήμι, χρυσός και χαλκός και χρονολογείται το 1890.

Η πόρτα της εκκλησίας είναι τοξωτή, η υλικότητα της είναι ξύλινη και περιμετρικά της υπάρχει πελεκητή πέτρα. Ακόμη, πάνω από την πόρτα υπάρχει ένα μικρό τοξωτό κούφωμα για να τοποθετείται καντήλι της Παναγίας.

Ο γυναικωνίτης τοποθετήθηκε στην εκκλησία μεταγενέστερα. Είναι ξύλινος και χειροποίητος.

Η επέκταση της έγινε το 1905.

Ο ναός έχει ξυλόστεγη οροφή, η οποία έπειτα σε κάποια σηντήρηση, άλλαξε μορφή από τριγωνική σε καμπυλόμορφη.

Το 2002 προστέθηκε ο γυναικωνίτης της εκκλησίας.

2. ΓΕΝΙΚΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΣΗ

Α. Τρόπος Δόμησης Χωριού

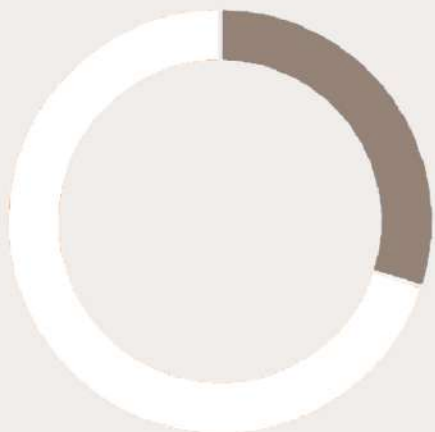
Δομημένο Περιβάλλον

Όπως φαίνεται στο διπλανό διάγραμμα του χωριού, το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοικιών βρίσκεται στο όριο του δρόμου και προς τα πίσω βρίσκεται η αυλή τους. Στην πάνω Αψιού, η δόμηση είναι πιο πυκνή και οι κατοικίες έχουν μικρότερη αυλή. Βέβαια, σε πολλά σημεία του χωριού οι κατοικίες είναι στο πίσω μέρος του δρόμου και βρίσκεται μπροστά η αυλή. Συμπερασματικά, υπάρχει συνδιασμός των δύο σε όλο το χωριό. Παρ' όλ' αυτά, υπάρχει συστηματοποίηση των δύο. Δηλαδή υπάρχουν συνεχόμενα κτίσματα στο όριο του δρόμου και συνεχόμενα στο πίσω μέρος του οικοπέδου.

Δομημένο στο χωριό, επίσης, υπάρχει στους δρόμους του χωριού, με σκοπό να έχουν οι κάτοικοι πιο εύκολη πρόσβαση στα σπίτια τους.

Αδόμητο Περιβάλλον

Το άσπρο χρώμα στον χάρτη, αντιπροσωπεύει το αδόμητο περιβάλλον που υπάρχει σε πολλά σημεία στο χωριό. Μπορεί κανείς να διαπιστώσει την ανάγκη των κατοίκων να κρατήσουν το στοιχείο του πρασίνου στις κατοικίες τους αλλά και στο γενικότερο σύνολο του χωριού. Έτσι, υπάρχει οξυγόνο, δηλαδή επαρκής αερισμός, και φυσικός φωτισμός σε όλα τα κτίσματα του χωριού. Γύρω από τις δύο εκκλησίες υπάρχει μεγάλος πλατειακός χώρος, ο οποίος δίνει την ευκαιρία για τυχόν πανηγύρια που γίνονταν σε αυτούς τους χώρους.

■ Δομημένο περιβάλλον
 ■ Αδόμητο περιβάλλον

2. ΓΕΝΙΚΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΣΗ

Β. Κατάσταση Οικοδομών

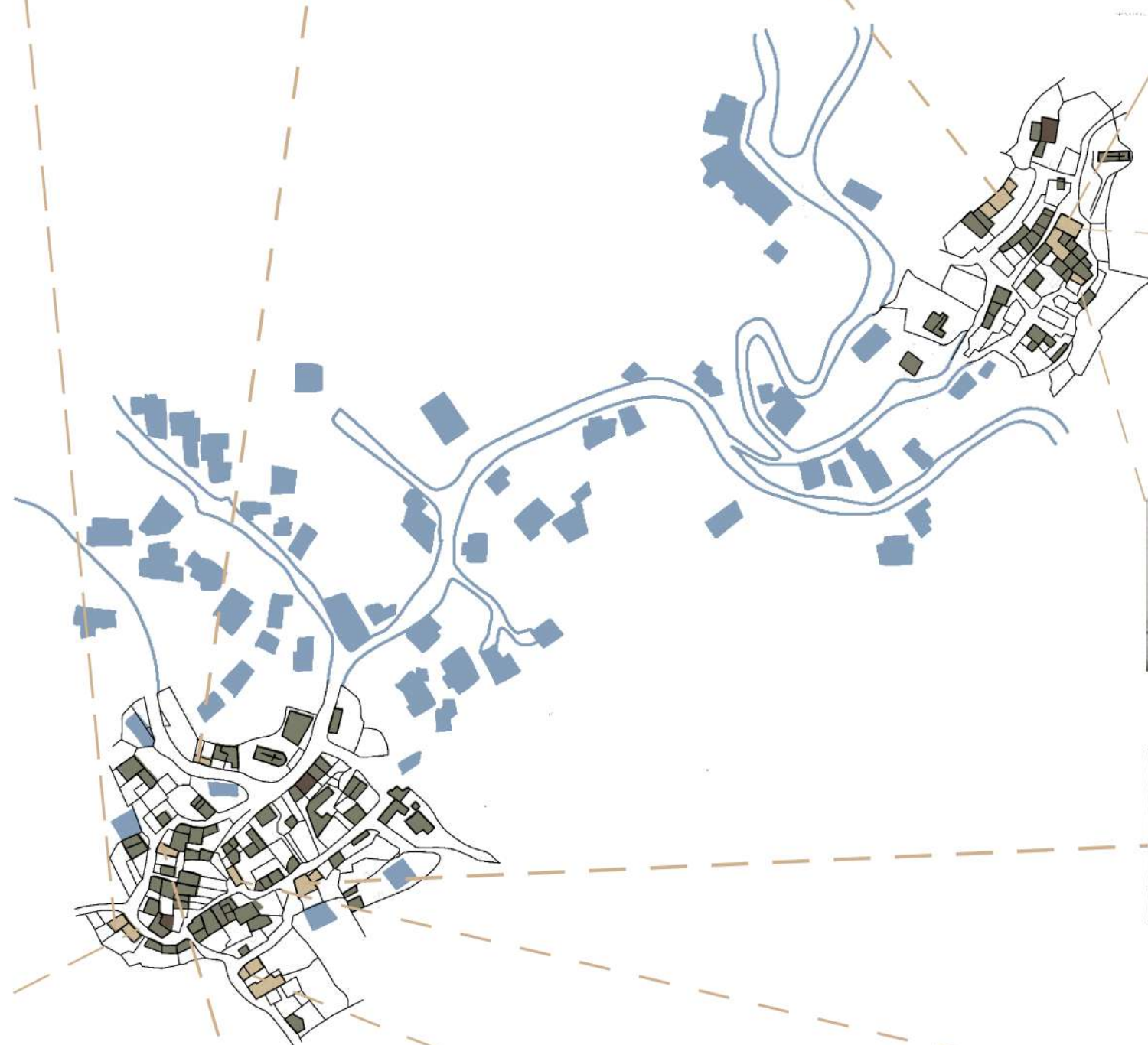
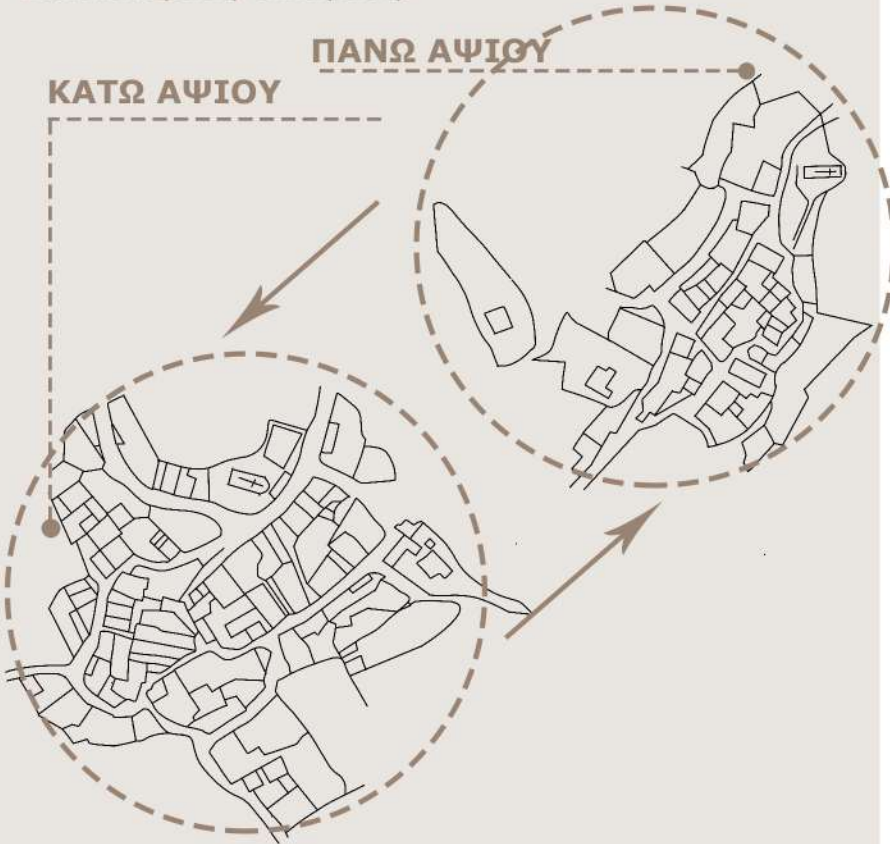
Οι οικοδομές του χωριού έχουν διαφορετικό έτος κατασκευής.

Οι περισσότερες υπήρχαν από πολύ παλιά και συντηρήθηκαν από τους ιδιοκτήτες τους.

Μερικές από αυτές εγκαταλείφθηκαν με αποτέλεσμα να γίνουν ερείπια.

Σε άλλες δόθηκε μια δεύτερη ευκαιρία από τους ιδιοκτήτες, να διατηρηθούν στην παραδοσιακή τους μορφή.

Βεβαίως, δημιουργήθηκαν και νέες οικοδομές στο χωριό και εξαπλώθηκαν πέρα από τους παλαιότερους οικισμούς.

2. ΓΕΝΙΚΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΣΗ

Γ. Υπηρεσίες και Δραστηριότητες

Υπηρεσίες

Οι κύριες παραδοσιακές υπηρεσίες του χωριού ήταν το σχολείο, το ελαιοτριβείο, το οινοποιείο κουμανταρίας και το κοινοτικό παντοπωλείο.

Το δημοτικό σχολείο της Αψιού ιδρύθηκε το 1895 από το Θωμά Παπαδόπουλο με σκοπό να ενθαρρύνει τους Αψιότες στην εκπαίδευση. Δυστυχώς, το πετρόχτιστο παραδοσιακό κτίσμα του σχολείου έχει κατεδαφιστεί τη δεκαετία του 70. Για να πάρει τη θέση του το νέο περιφερειακό σχολείο που φοιτούν παιδιά από τις κοινότητες Αψιούς, Μαθηκολώνης και Γεράσας.

Το ελαιοτριβείο ανήκε στην εκκλησία του χωριού, το οποίο βρισκόταν δίπλα από την εκκλησία της Παναγίας Γαλακτοτροφούσας. Όμως σταμάτησε να λειτουργεί πλέον. Τη θέση του πήρε η παραδοσιακή ταβέρνα της Αψιού.

Το χωριό έχει παράδοση στην κουμανταρία καθώς θεωρείται κουμανταδοχώρι. Οι χωριανοί έπαιρναν τα σταφύλια τα οποία μάζευαν από τα αμπέλια τους, στο οινοποιείο κουμανταρίας που βρισκόταν έξω από το χωριό. Έτσι προμηθευόντουσαν την κουμανταρία για να τους αρκέσει όλο το χρόνο.

Το κοινοτικό παντοπωλείο του χωριού, που βρισκόταν στην κάτω Αψιού, προμήθευε το χωριό με διάφορα προϊόντα τα οποία δεν μπωρούσαν να παράγουν οι ίδιοι. Έτσι οι κάτοικοι δεν, αναγκάζονταν να πηγαίνουν τόσο συχνά στην πόλη για να τα προμηθευθούν. Πλέον το παντοπωλείο, έχει κλείσει και δεν λειτουργεί πια.

Δραστηριότητες

Η κύρια δραστηριότητα του χωριού ήταν ο καθιερωμένος κυριακάτικος εκκλησιασμός. Η εκκλησία ήταν ένα σημείο συνάντησης των χωριανών, ώστε να ενημερώνονται για τα νέα του χωριού μετά τον εκκλησιασμό.

Παντοπωλείο

Ελαιοτριβείο

Δημοτικό σχολείο

2. ΓΕΝΙΚΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΣΗ

Δ. Υπηρεσίες - Δραστηριότητες του παρόντος

Οι υπηρεσίες και οι δραστηριότητες που βρίσκουμε σήμερα είναι ελάχιστες. Μερικές από αυτές είναι από παλιά ενεργές, άλλες άλλαξαν μορφή, άλλες τις υπηρεσίες που παρέχουν και κάποιες δημιουργήθηκαν πρόσφατα, εκ νέου.

Οι παλαιότερες δραστηριότητες που βρίσκονται στο χωριό, είναι οι δύο εκκλησιές, του Άγιου Επιφανίου και της Παναγίας Γαλακτοτροφούσας.

Το Ενιαίο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αψιούς Γεράσας - Μαθηκολώνης προϋπήρχε, όμως λειτουργούσε σε ένα παλαιότερο κτίσμα που κατεδαφίστηκε και αντικαταστάθηκε από το νέο κτίριο του σχολείου το 2010.

Στις νέες προσθήκες του καταλόγου των υπηρεσιών του χωριού, βρίσκεται το περίπτερο, το οποίο παλαιότερα λειτουργούσε ως παντοπωλείο, η "Ταβέρνα Αψιούς", η οποία προηγουμένως ήταν το ελαιοτριβείο του χωριού, το κοινοτικό πάρκο και το κτίριο που στεγάζεται το κοινοτικό συμβούλιο.

Παρά τον μικρό αριθμό των υπηρεσιών και δραστηριοτήτων του χωριού, αυτές είναι αρκετές για να ικανοποιήσουν τις βασικές ανάγκες των χωριανών.

2. ΓΕΝΙΚΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

Ε. Οδικό Δύκτυο

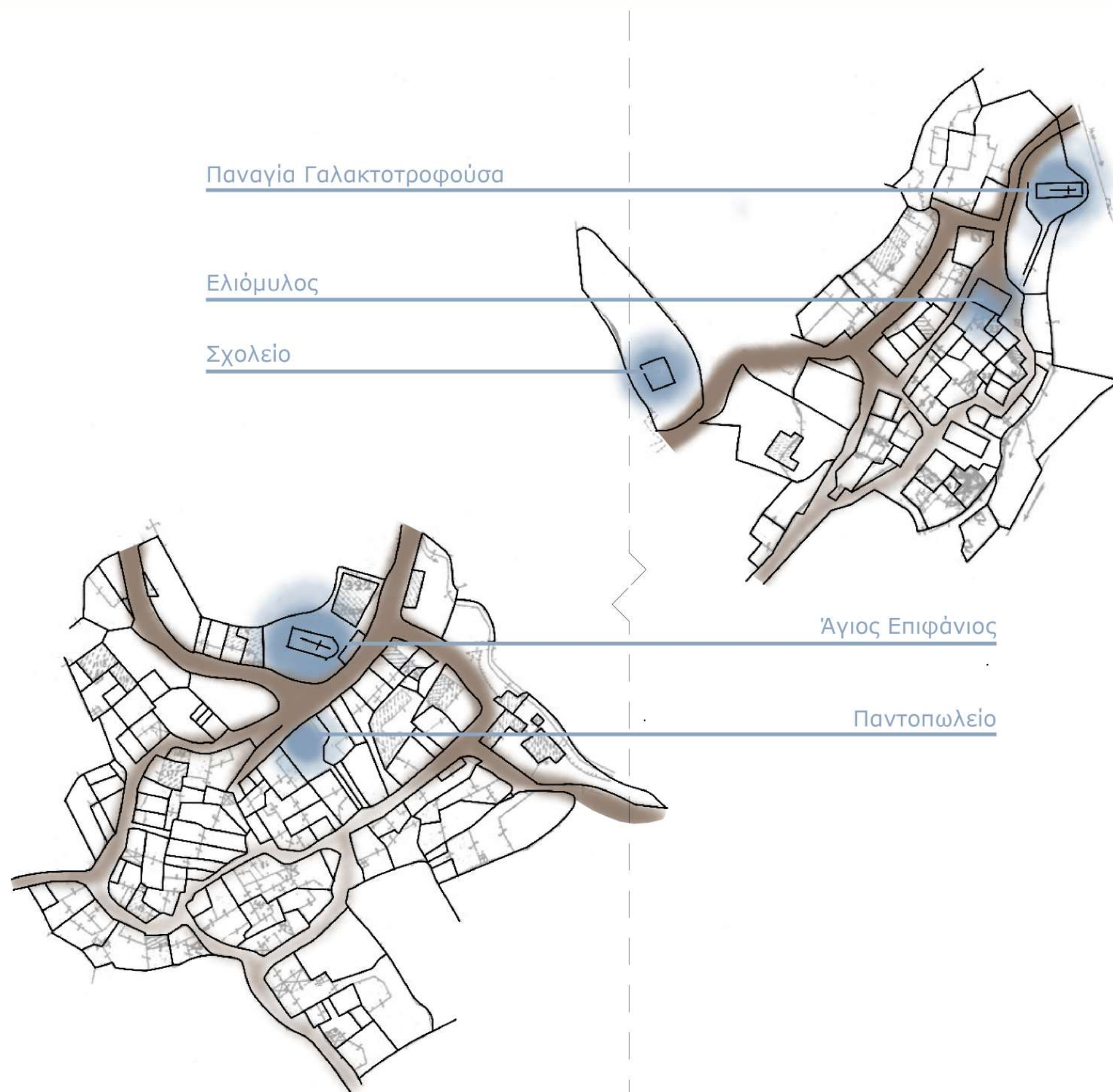
Οδικό δύκτυο

Στο χωριό ο δρόμος με την περισσότερη κίνηση είναι αυτός που οδηγεί απευθείας στην πόλη της Λεμεσού. Σε αυτό τον δρόμο είναι και τα όρια της Πάνω και Κάτω Αψιούς αλλά και η σύνδεση μεταξύ τους. Σε αυτό τον δρόμο, επίσης, μπορεί κανείς να συναντήσει τις δύο εκκλησίες του χωριού, τον Άγιο Επιφάνιο στην μια πλευρά του χωριού και αντίστοιχα στην άλλη πλευρά, την Παναγία την Γαλακτοτροφούσα. Οι υπόλοιποι δρόμοι είναι αυτοί που οδηγούν στις κατοικίες του χωριού, γι' αυτό και δεν έχουν πολλή κίνηση.

Σημεία Συγκέντρωσης

Οι δύο εκκλησίες που βρίσκονται στον κεντρικό δρόμο του χωριού, αποτελούν και σημείο συγκέντρωσης για τους κατοίκους, αφού εκεί είναι και οι μικρές πλατείες για τα πανηγύρια που γίνονταν στα παλιά χρόνια. Επιπλέον, από τις προφορικές μαρτυρίες των κατοίκων, ο ελιόμυλος αποτελούσε σημείο όπου πολλοί κάτοικοι μαζεύονταν, διότι είχαν κοινές ασχολίες στην καθημερινότητά τους.

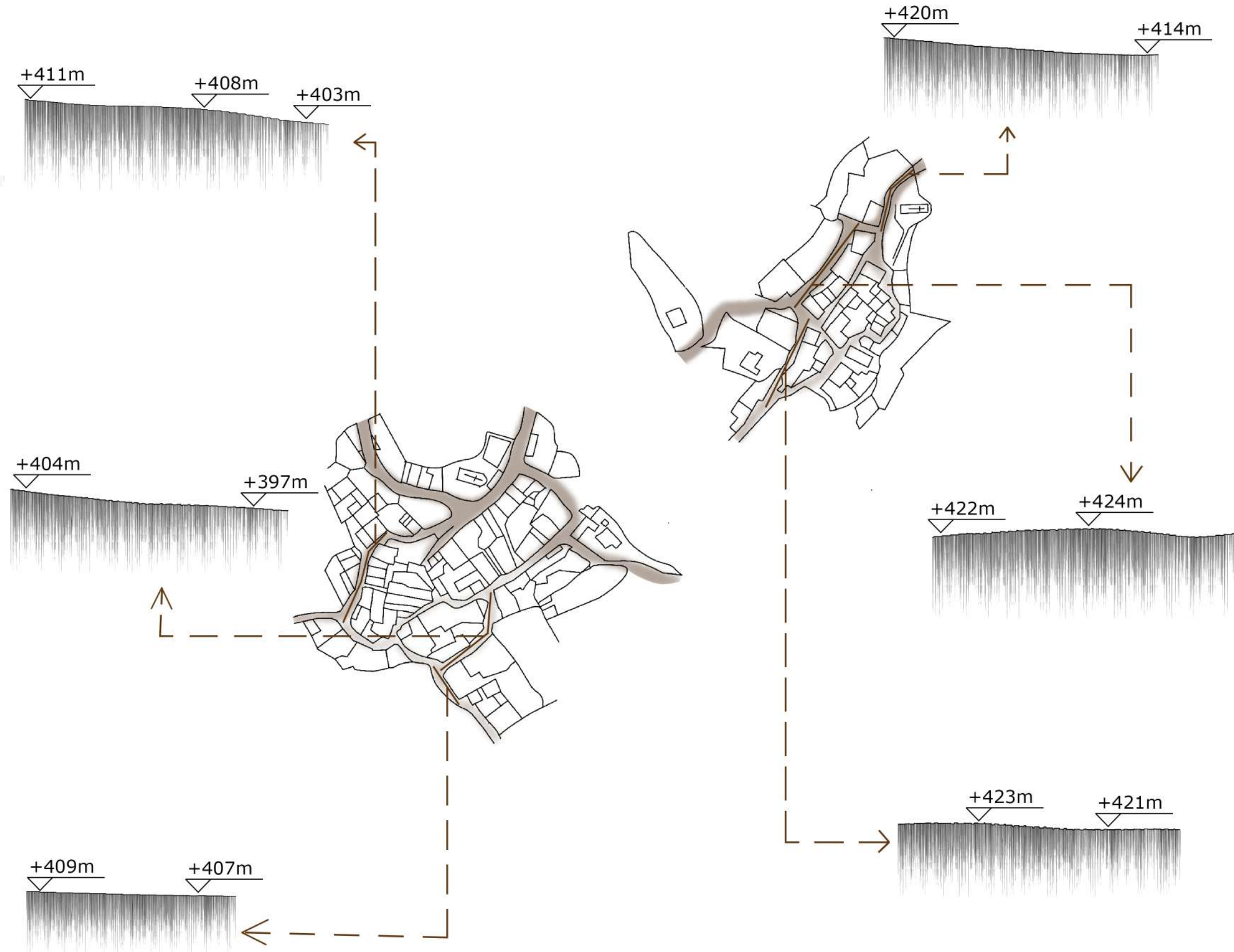
Σήμερα, ο ελιόμυλος είναι η παραδοσιακή ταβέρνα του χωριού που τα Σαββατοκύριακα προσελκύει τον περισσότερο κόσμο στο χωριό. Τρίτο σημείο συγκέντρωσης, είναι το σχολείο όπου φοιτούσαν οι μαθητές του χωριού, το οποίο υπάρχει εκεί μέχρι σήμερα, όμως με ένα νέο κτίσμα, χάνοντας την παραδοσιακή του μορφή. Επιπλέον, σημαντικό στοιχείο είναι το παντοπωλείο του χωριού, όπου τοποθετήται απέναντι ακριβώς από την πλατεία της εκκλησίας, και κράτησε μέχρι σήμερα τον χαρακτήρα του, διότι είναι το περιπτερο του χωριού.

2. ΓΕΝΙΚΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

Ε1. Τομές δρόμων

Παρατηρώντας τις δύο περιοχές του χωριού, γίνεται αντιληπτό πως το οδικό δίκτυο του αποτελείται από δρόμους με ελάχιστη κλίση. Συγκριτικά, η περισσότερη κλίση σε δρόμους, υπάρχει στην Κάτω Αψιού, όπως φαίνεται και στις τομές. Το γεγονός ότι το χωριό βρίσκεται σε βουνώδη περιοχή, συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στην συγκεκριμένη διαμόρφωση της κλίσης που παρατηρείτε στους δρόμους του χωριού.

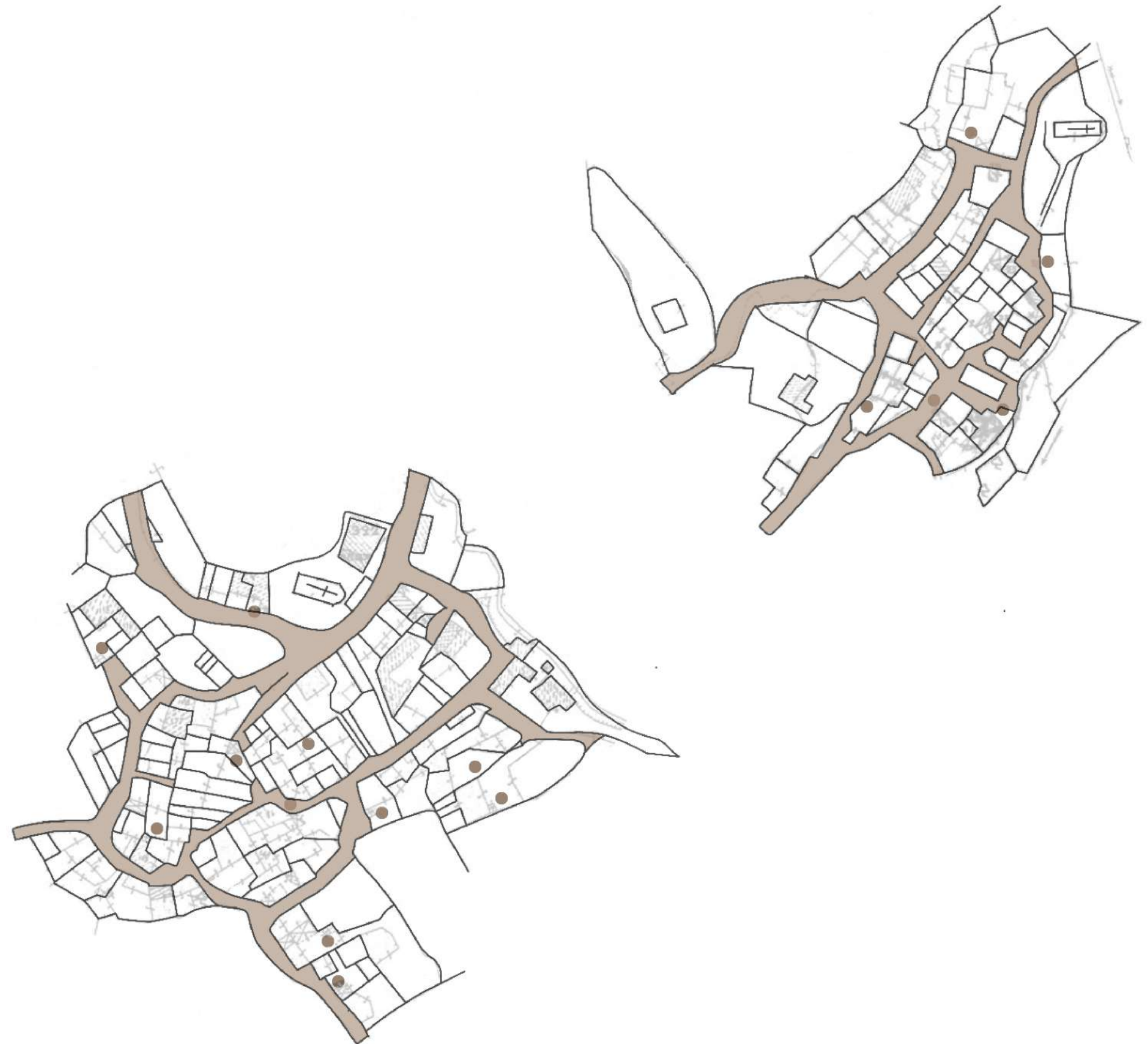
2. ΓΕΝΙΚΗ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ

Δ. Φούρνοι

Ανάλυση Φούρνων

Στην κοινότητα της Αψιού δεν συναντούμε μεγάλο αριθμό από ξυλόφουρνους, συγκριτικά με άλλες περιοχές.

Οι φούρνοι στο χωριό δεν αποτελούσαν τον κύριο τρόπο μαγειρέματος αλλά ένα δευτερεύον. Τον χρησιμοποιούσαν για μεγάλες ποσότητες, ψωμιών και άλλων παραδοσιακών φαγητών.

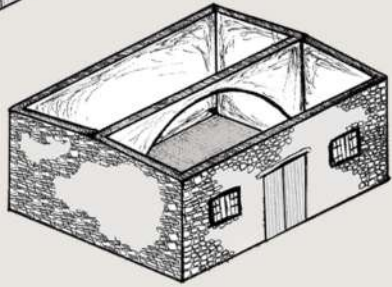
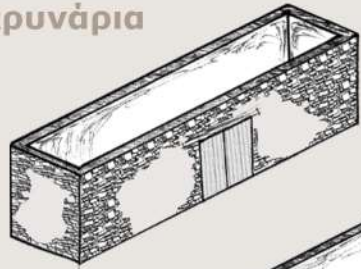

3. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

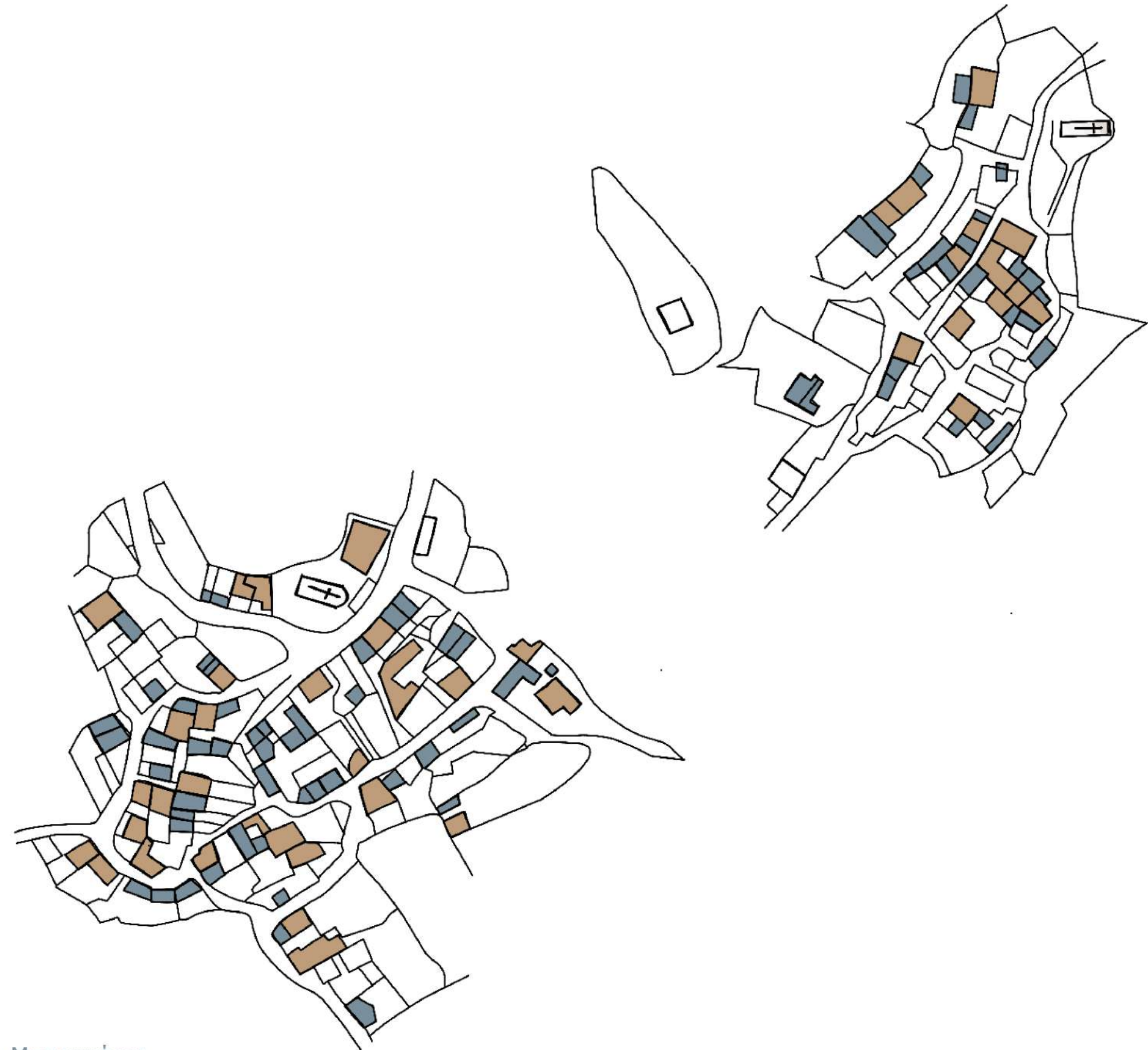
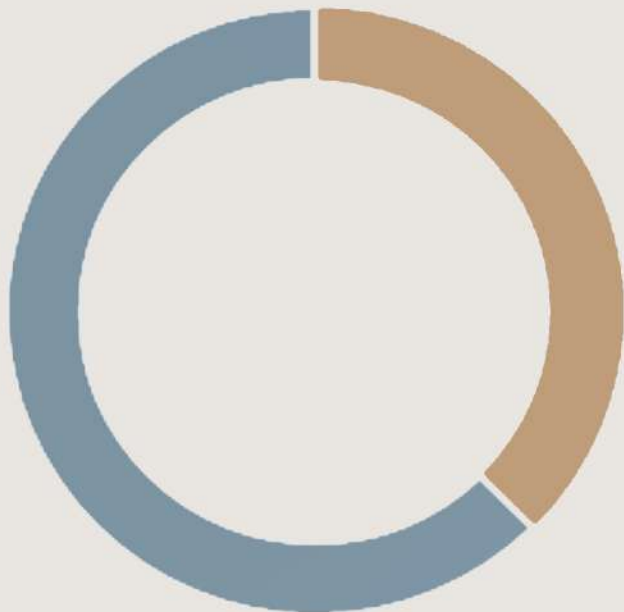
Α. Γενική Τυπολογία

Στο χωριό παρατηρούνται δύο τύποι δωματίων. Αυτά είναι τα μακρυνάρια και τα δίχωρα με τα πιο πολλά σε αριθμό να είναι τα μακρυνάρια.

Μακρυνάρια

Δίχωρα

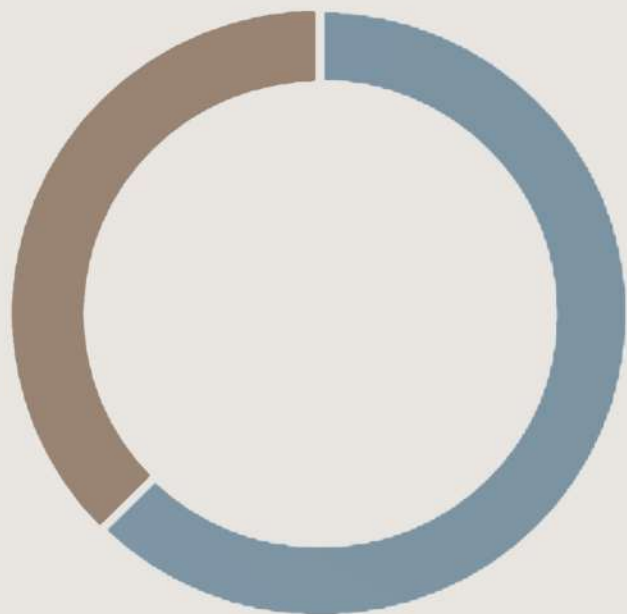
- Μακρυνάρια
- Δίχωρα

3.ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

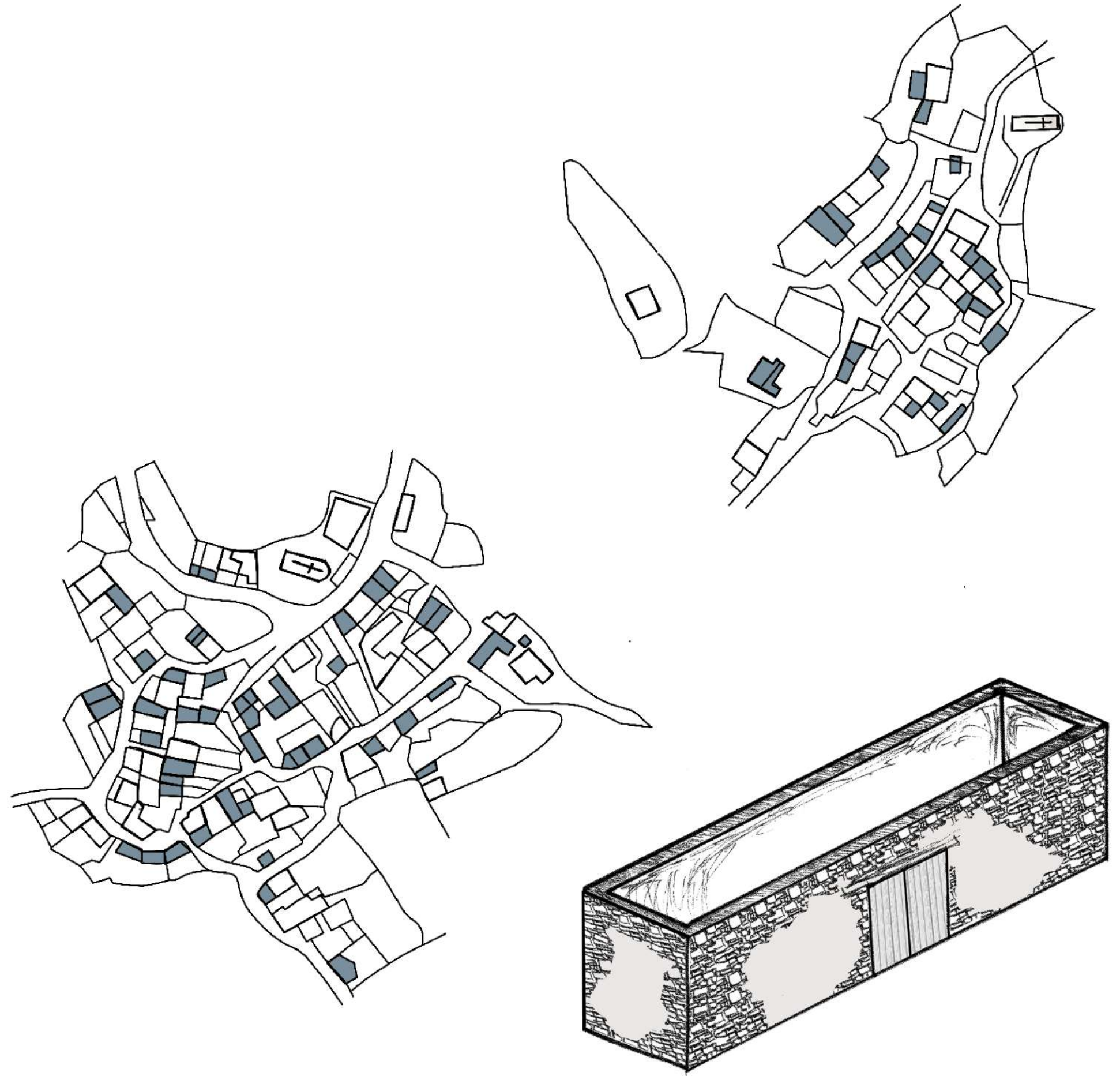
Α1. Γενική Τυπολογία

Μακρυνάρια

Τα Μακρυνάρια αποτελούν τον πιο απλό τύπο παραδοσιακού δωματίου που εντοπίσαμε του οποίου η δημιουργία επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τις δυνατότητες της κατασκευής. Ως προς τη μορφολογία του, είναι ένα ορθογώνιο παραλληλεπίπεδο του οποίου το πλάτος είναι ουσιαστικά το μεγαλύτερο άνοιγμα που μπορεί να καλύψει ένα βολιτζι (3-3,5m) , ενώ το μήκος του ποικίλει και αυτό γιατί μπορεί να επεκταθεί ανάλογα με το πόσα κάθετα δοκάρια θα τοποθετηθούν σε ίσες περίπου αποστάσεις. Η πόρτα συνήθως τοποθετούταν στο μέσο της μεγάλης πλευράς του κτιρίου και το ύψος του κτιρίου έφτανε έως και 3m. Άρα, πρόκειται κυρίως για πλατυμέτωπα μακρυνάρια

● ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΚΤΙΣΜΑΤΑ ● ΜΑΚΡΥΝΑΡΙΑ

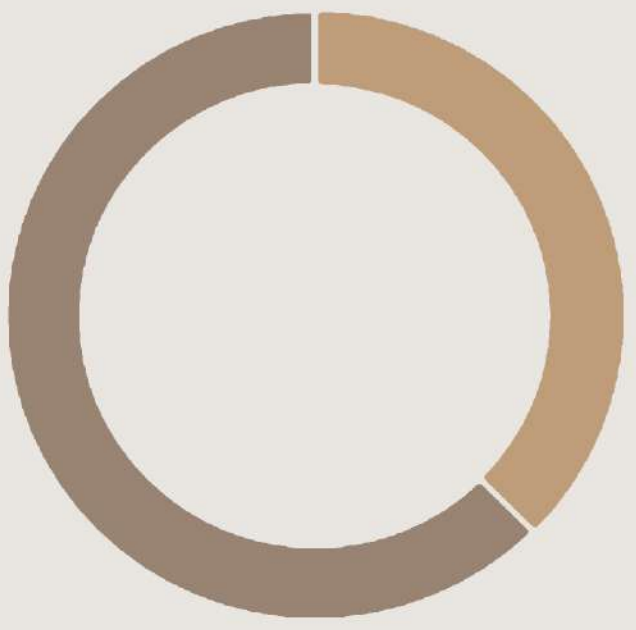
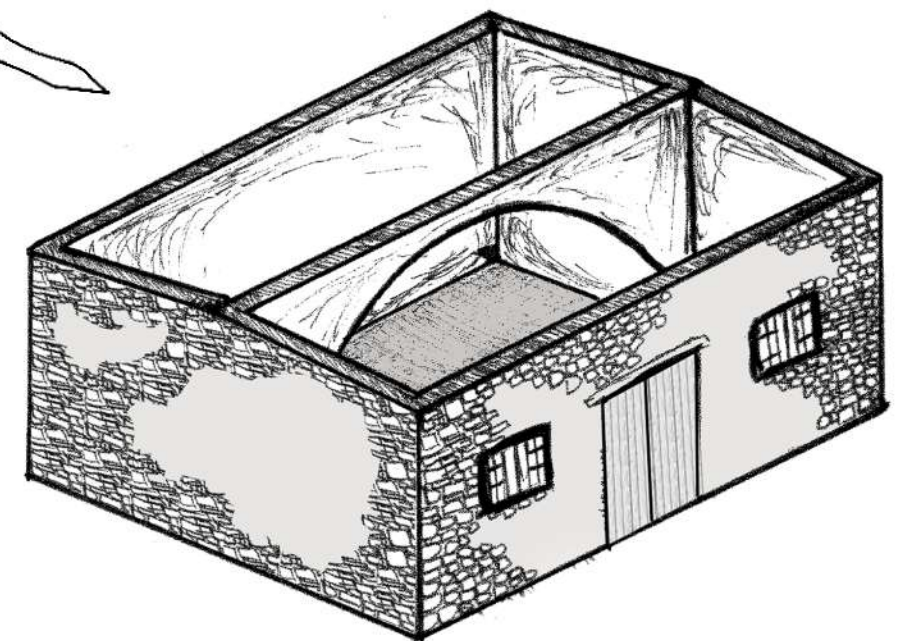
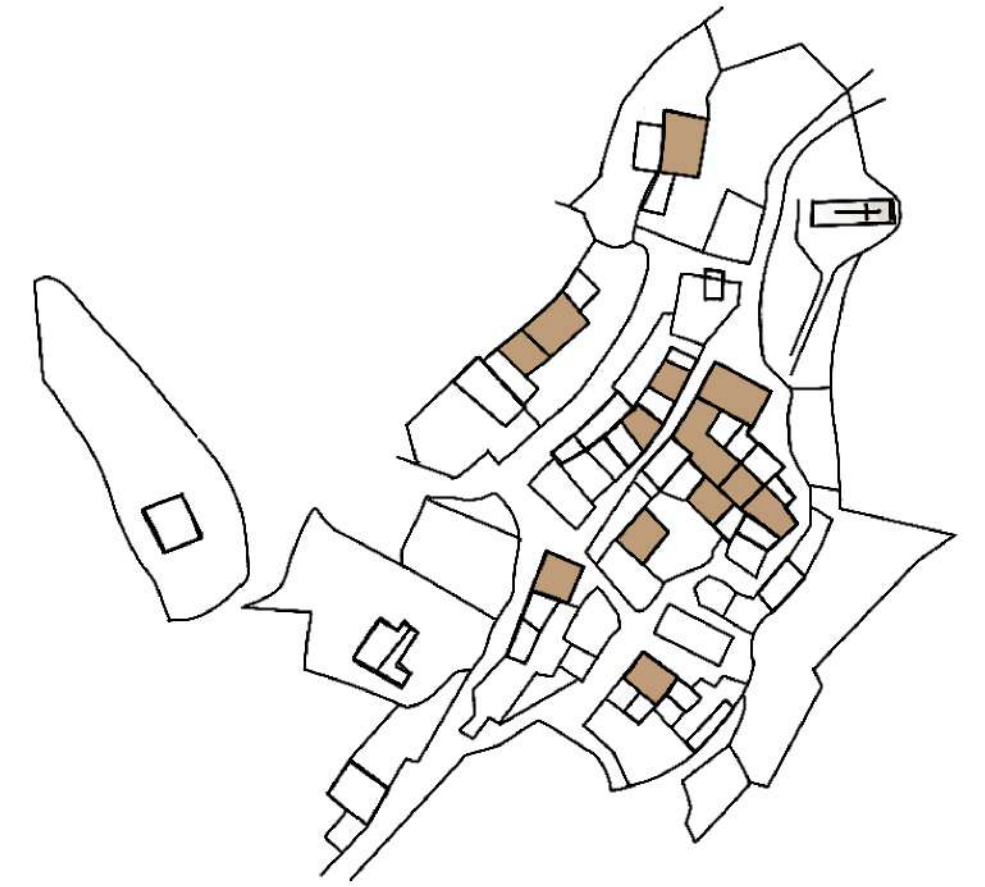
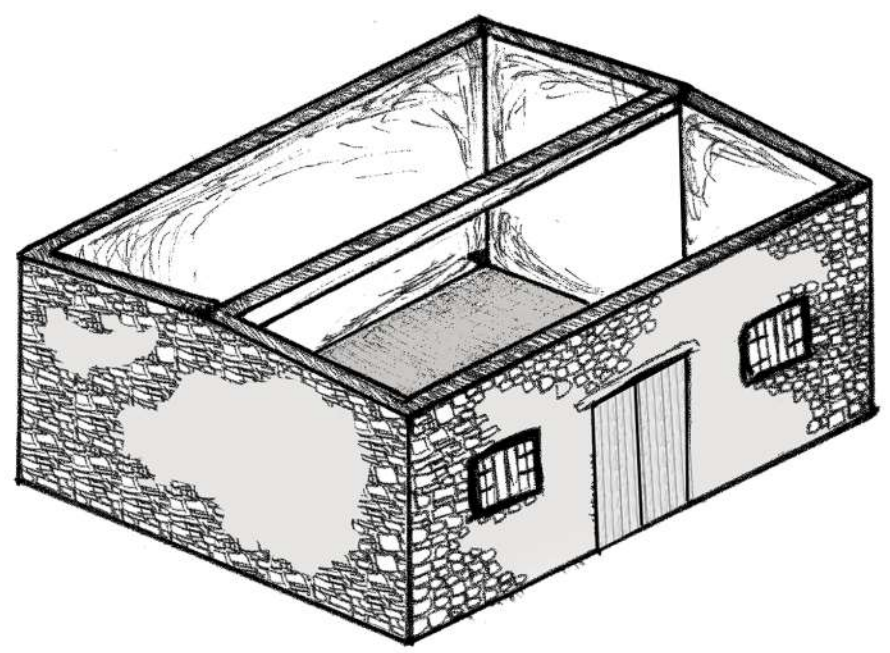

3.ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Α2. Γενική Τυπολογία

Δίχωρα

Τα δίχωρα αποτελούν μια εξέλιξη των μακρυναριών η οποία προκύπτει από την ανάγκη επέκτασης του χώρου. Ουσιαστικά αποτελούν μια συνένωση δύο ομοίων μακρυναριών από την μεγάλη τους πλευρά, με την κατάργηση του μεταξύ τους κοινού τοίχου για την επικοινωνία των δύο κτιρίων και επακόλουθα την επέκταση του χώρου. Ο μεταξύ τους τοίχος αντικαθίσταται από ξύλινο κεντρικό δοκάρι, στο οποίο στηρίζονται τα εγκάρσια βολιτζια, ή κάμαρα.

● ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΚΤΙΣΜΑΤΑ ● ΔΙΧΩΡΑ

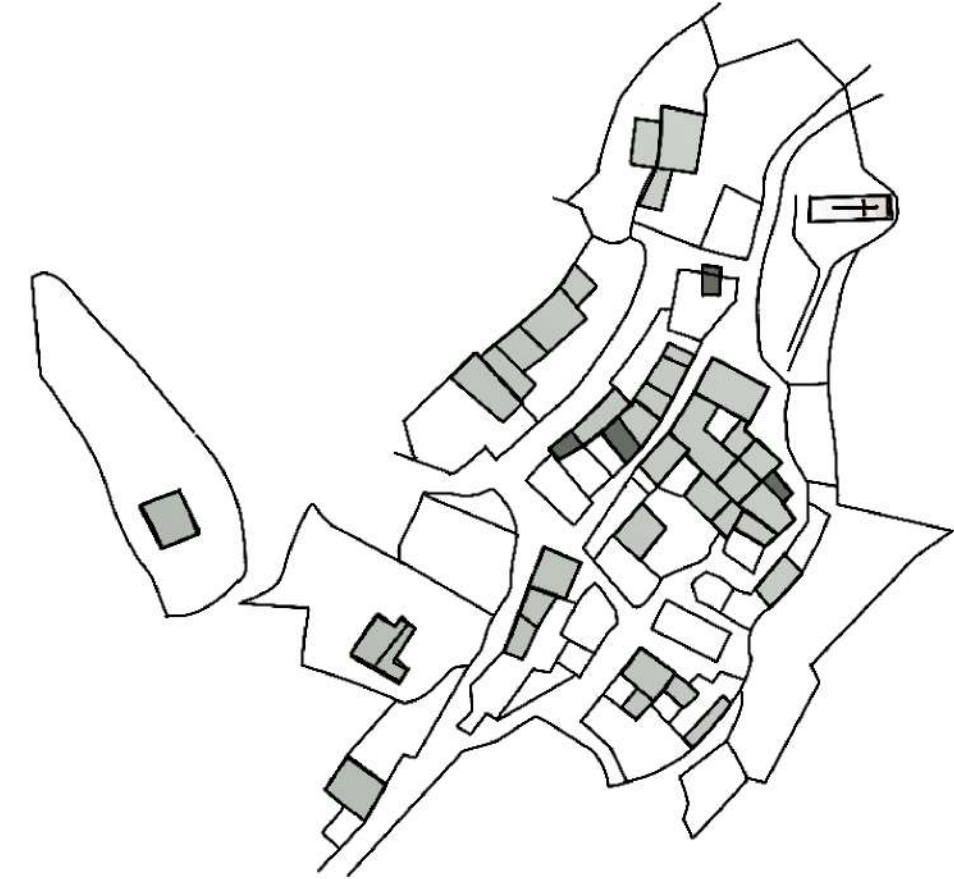
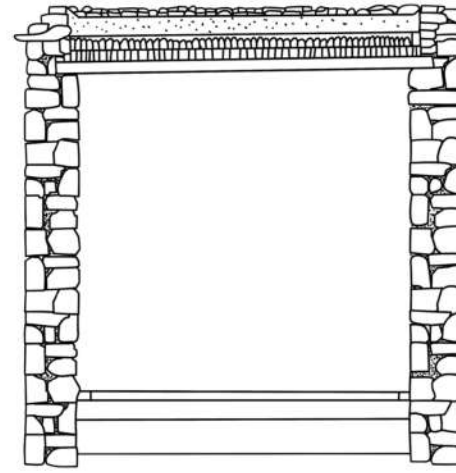
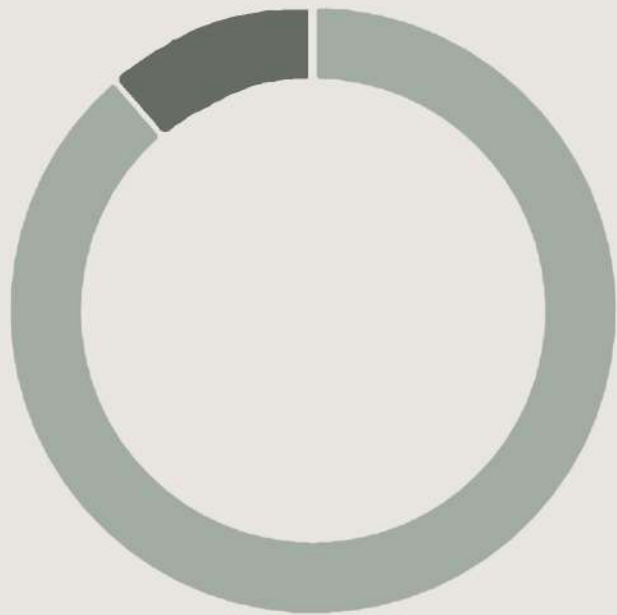
3.ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Α3. Γενική Τυπολογία

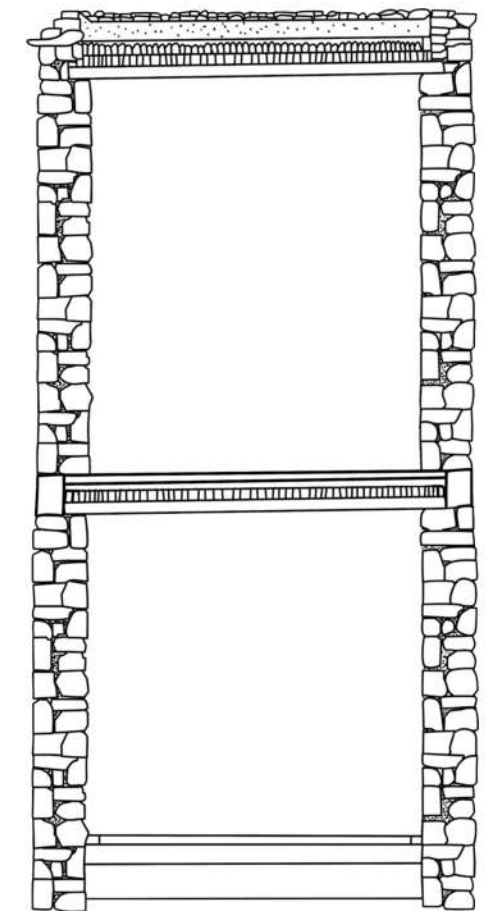
Στο χωριό παρατηρήσαμε τόσο Μονώροφες όσο και Διώροφες κατοικίες. Σε μεγαλύτερο αριθμό υπάρχουν μονώροφες κατοικίες ενώ οι διώροφες προκύπταν συνήθως σε σημεία όπου η μορφολογία του εδάφους τις καθιστούσε εφικτές.

Διώροφες: Στις διώροφες κατοικίες που παρατηρήσαμε στο χωριό μάθαμε ότι στην αρχική τους υπόσταση ο πάνω όροφος λειτουργούσε ως κατοικία και χώρος διαμονής, ενώ το ισόγειο είχε άλλη χρηστικότητα καθώς χρησιμοποιούταν κυρίως για την φύλαξη των ζώων, την αποθήκευση εργαλείων και αγαθών αλλά και γενικά για δευτερευούσες χρήσεις.

Μονώροφες: Στις μονώροφες κατοικίες ουσιαστικά γινόταν ένας διαχωρισμός χώρων μεταξύ της κατοικίας που χρησιμοποιούταν από τους ανθρώπους και των δευτερευόντων χώρων που χρησιμοποιούταν για φύλαξη των ζώων και αποθήκες.

- ΙΣΟΓΕΙΟ ΚΑΙ ΑΝΩΓΕΙΟ (ΔΙΩΡΟΦΑ)
- ΙΣΟΓΕΙΟ (ΜΟΝΩΡΟΦΑ)

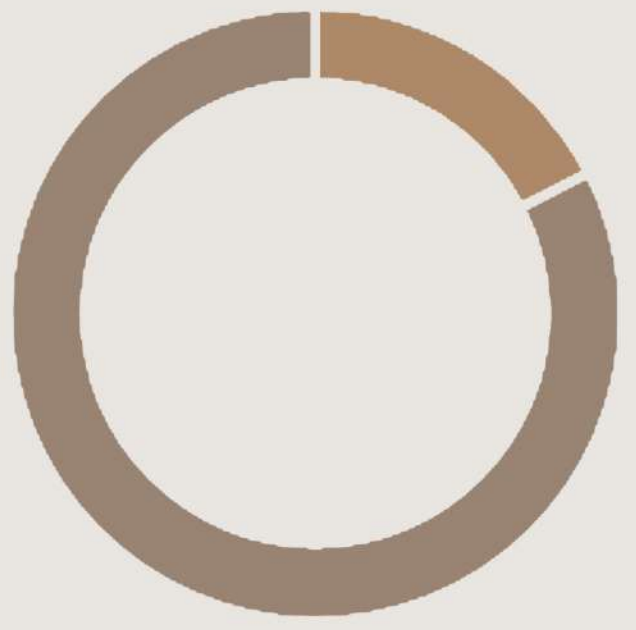
3.ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

A4. Γενική Τυπολογία

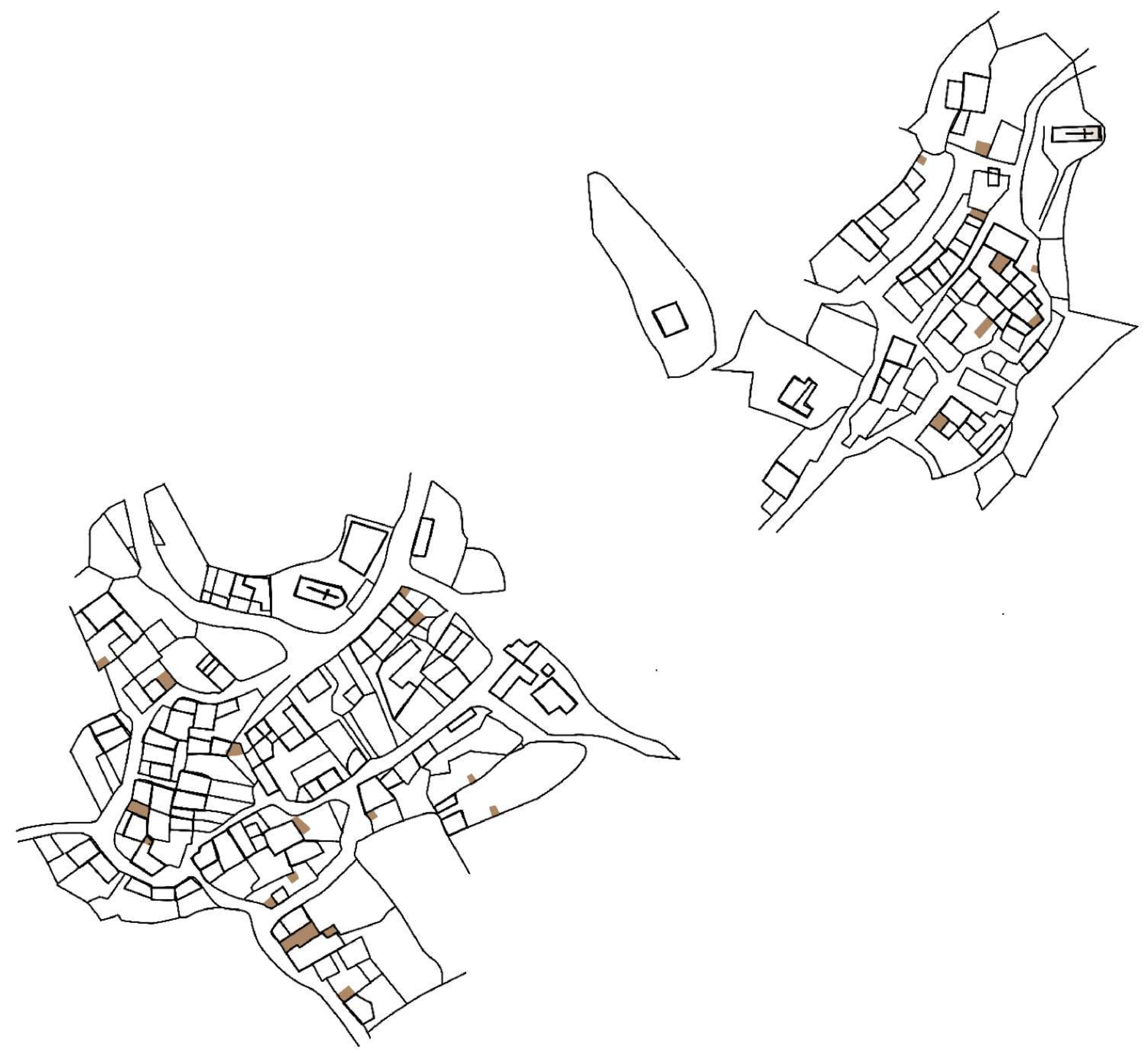
Ηλιακοί
Σε πολλές από τις κατοικίες του χωριού εκτός από τις αυλές, υπάρχει και ο ηλιακός, ο οποίος είναι ένας ημιυπαίθριος χώρος. Ως τμήμα του συμπλέγματος της κατοικίας, ο χώρος αυτός χρησιμοποιείται από παλιά για πολλές ασχολίες. Συγκεκριμένα, στον χώρο αυτό γίνονται συνήθως ασχολίες, όπως τραπεζώματα σε ειδικές περιστάσεις και παλιότερα οι γυναίκες έκαναν εκεί τα ζυμωτά τους και ότι άλλο δημιουργούσαν.

Ο συγκεκριμένος ηλιακός δεν εμφανίζεται συχνά μέσα στο χωριό, όμως είναι ένα παράδειγμα του τι μπορεί να υπάρχει στο χωριό

● ΣΥΝΟΛΟ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ ● ΗΛΙΑΚΟΙ

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

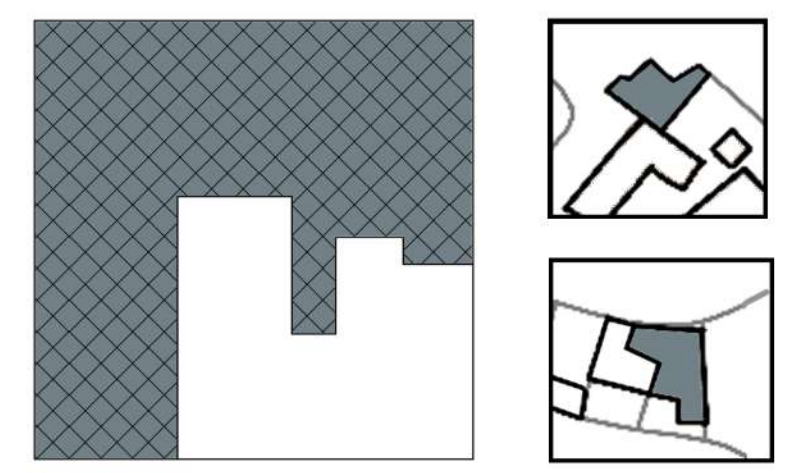
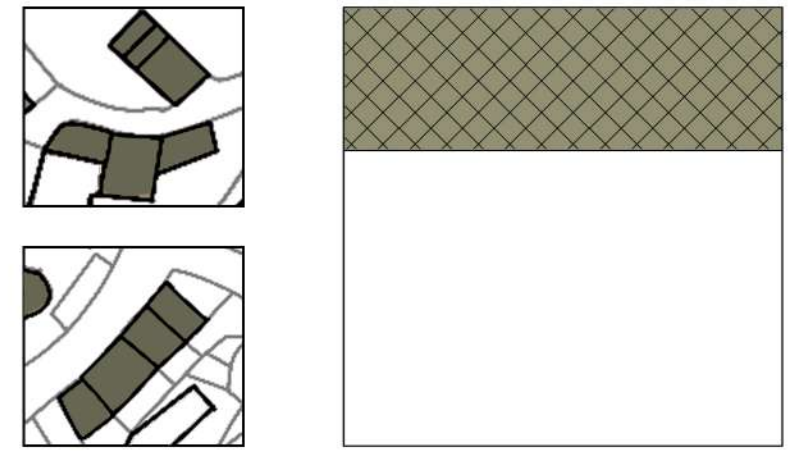
A1. Ανάλυση Σχημάτων Οικοδομών

Παρατηρούνται 4 διαφορετικές διατάξεις σε κάτοψη των κατοικιών του χωριού.

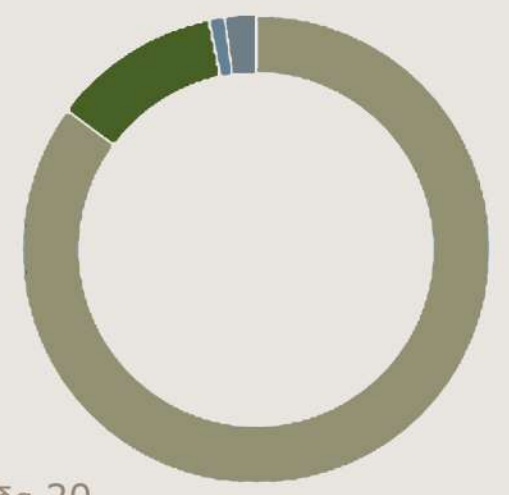
Στο χωριό οι παραδοσιακές κατοικίες κατά το πέρασμα του χρόνου δεν διατήρησαν πάντα την αρχική τους μορφή. Η μορφή τους άλλαξε για διάφορους λόγους όπως είναι οι νέες ανάγκες τις οικογένειας, τα νέα υλικά, η οικονομική κατάσταση αλλά και η ανάγκη για ανακαίνιση. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την δημιουργία ποικίλων διατάξεων σε κάτοψη κατοικιών.

Η γραμμική διάταξη ή **οργάνωση σε σειρά** αποτελούσε τη διάταξη κατά την οποία η τοποθέτηση των δωματίων γινόταν γραμμικά. Επίσης αποτελεί την κύρια οργάνωση των κατοικιών στον οικισμό καθώς την συναντάμε στις περισσότερες περιπτώσεις

Σε λίγες περιπτώσεις βλέπουμε και κατοικίες οι οποίες δεν κρατούν μια συγκεκριμένη τυπολογία και το σχήμα τους είναι **ελεύθερο**. Στην τυπολογία αυτή τα δωμάτια χτίζονται ελεύθερα μέσα στο οικόπεδο σε διάφορες κατευθύνσεις και γεωμετρίες.

- Οργάνωση σε σειρά
- Ακανόνιστο σχημα

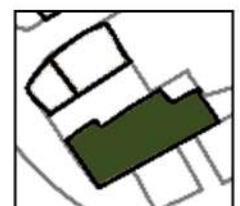
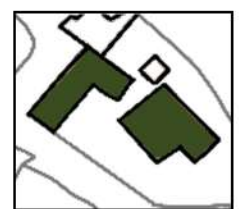
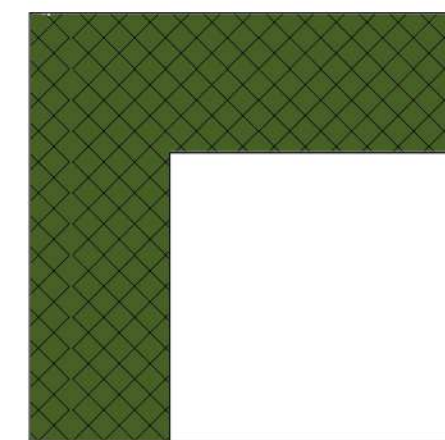
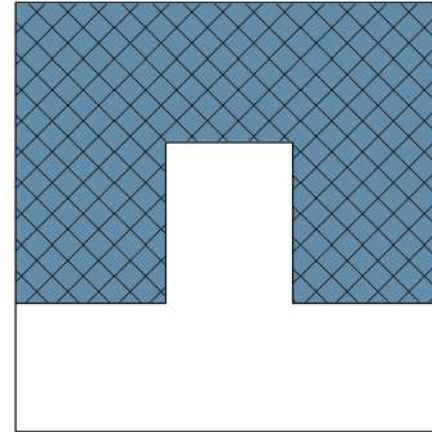

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

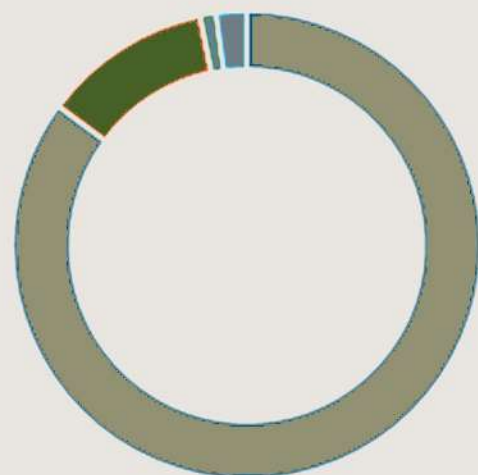
Α2. Ανάλυση Σχημάτων Οικοδομών

Πιο σπάνιο στο χωριό της Αψιούς είναι το σχήμα των κατοικιών σε σχήμα **Π**. Στην οργάνωση αυτή βλέπουμε τα δωμάτια να οργανώνονται περιμετρικά του οικοπέδου και να περικλείουν μέρος του αίθριου.

Η ανάπτυξη σε οργάνωση **Γ** είναι μια τυπολογία η οποία εμφανίζεται αρκετές φορές στο χωριό. Στην τυπολογία αυτή ανήκουν οι οικοδομές όπου τα δωμάτια εφάπτονται μεταξύ τους και δημιουργούν τα σχήμα Γ.

- Οργάνωση Π
- Οργάνωση Γ

- 85%
- 12%
- 2%
- 1%

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

Β. Ανάλυση των Αυλών

Αυλές των κατοικιών

Στην διπλανή κάτοψη με γαλάζιο χρώμα απεικονίζονται οι αυλές όλων των κατοικιών του χωριού σε πολλά σημεία η αυλή είναι στο μπροστινό μέρος του οικοπέδου και σε άλλα σημεία είναι προς τα πίσω. Ανάλογα με τον χώρο που βρίσκεται η κατοικία τοποθετείται και η αυλή των κτισμάτων. Στην πάνω Αψιού πολλά από τα κτίσματα δεν έχουν αυλή, αφού είναι πυκνοκατοικιμένα.

Ανάλογα με το που είναι η είσοδος των κτισμάτων, και το πως είναι μορφολογικά σχεδιασμένη, μπορεί κανείς να καταλάβει αν αυτή η είσοδος οδηγεί στην αυλή ή απευθείας στην κατοικία. Στα παρακάτω παραδείγματα, υπάρχουν περιπτώσεις όπου η αυλή είναι πίσω και άλλες όπου η αυλή είναι μπροστά.

1. Απευθείας πρόσβαση στο κτίσμα

2. Απευθείας πρόσβαση στην αυλή

3. Απευθείας πρόσβαση στο κτίσμα

4. Απευθείας πρόσβαση στην αυλή

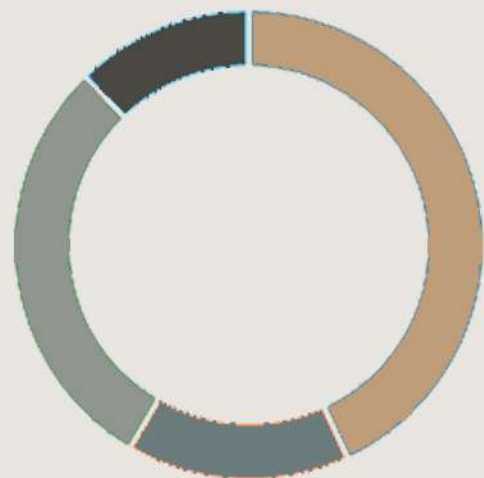
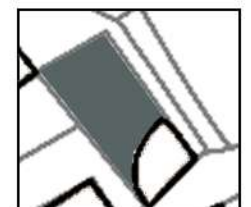
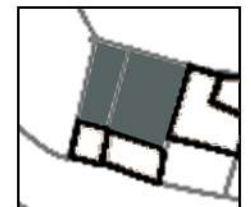
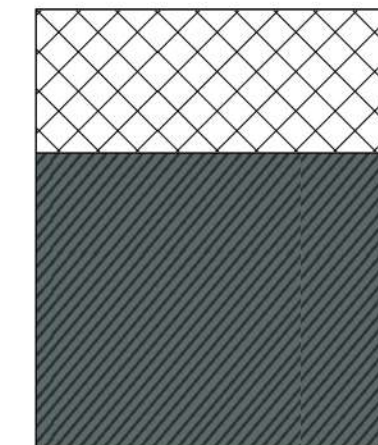
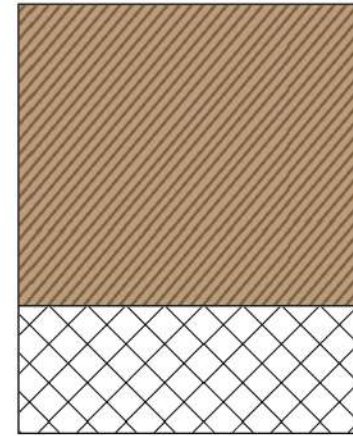
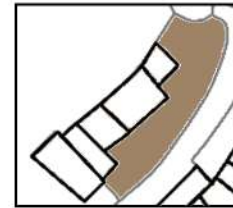
4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

B1. Ανάλυση Αυλών Οικοδομών

Εκτός από την κάτοψη της οικίας εξίσου σημαντικό σε μια κατοικία είναι η παρουσία αλλά και το σχήμα της αυλής. Τα αίθρια αποτελούσαν τον ιδιωτικό εξωτερικό χώρο χαλάρωσης καθώς και έναν χώρο κοινωνικοποίησης μεταξύ των χωριανών, ενώ αποτελούσε και σε πολλές περιπτώσεις τον μεταβατικό χώρο μεταξύ του δρόμου και της κατοικίας. Στην κοινότητα που μελετήσαμε 4 διαφορετικά είδη αίθριων.

Στην περίπτωση αυτή το αίθριο βρίσκεται στο **πίσω μέρος** της κατοικίας. Η είσοδος γίνεται μέσω του κτίσματος. Τέλος το γεγονός ότι δεν υπάρχει πρόσβαση στον δρόμο αυξάνει την ιδιωτικότητα της οικίας.

Στην περίπτωση αυτή το αίθριο βρίσκεται στο **μπροστά μέρος** της κατοικίας. Η είσοδος γίνεται μέσω του αίθριου. Η κατάσταση αυτή προκαλεί αύξηση του δημόσιου χαρακτήρα της οικίας.

■ 43%
■ 29%
■ 16%
■ 12%

■ Μπροστά μέρος της κατοικίας

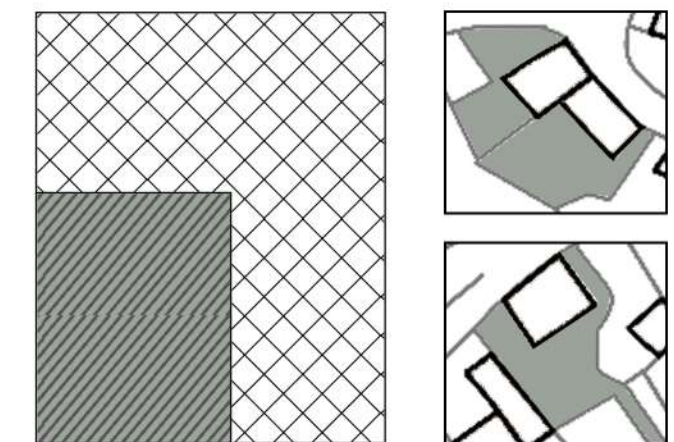
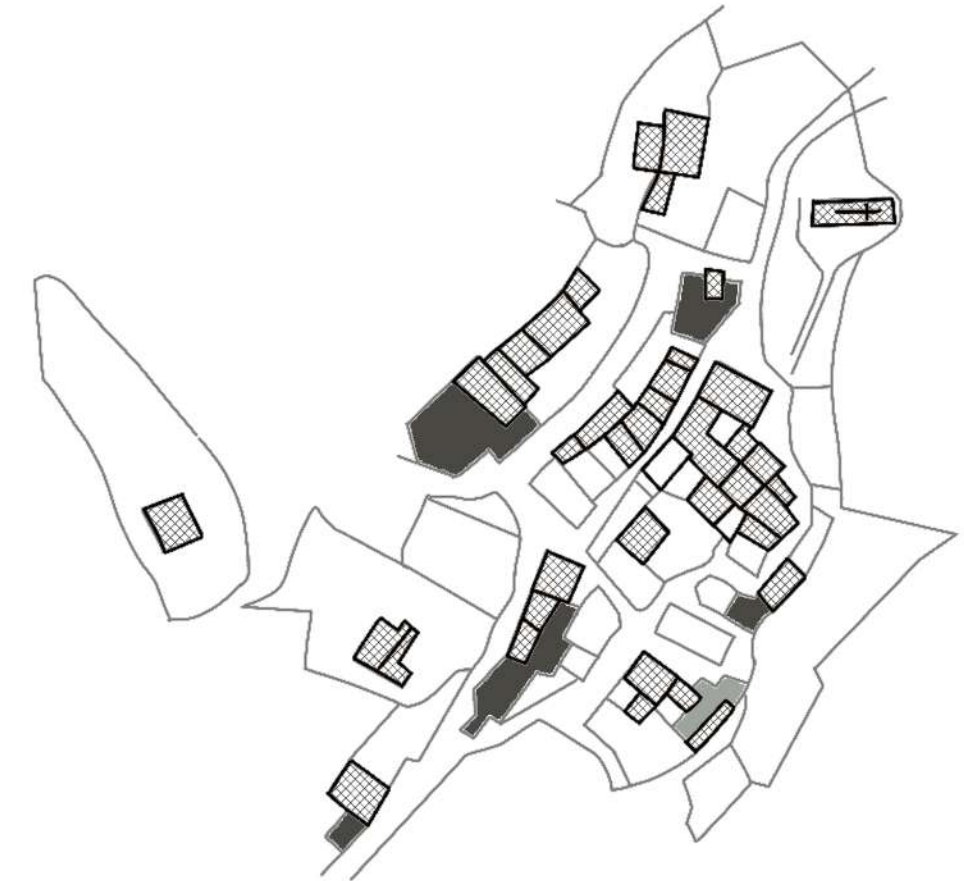
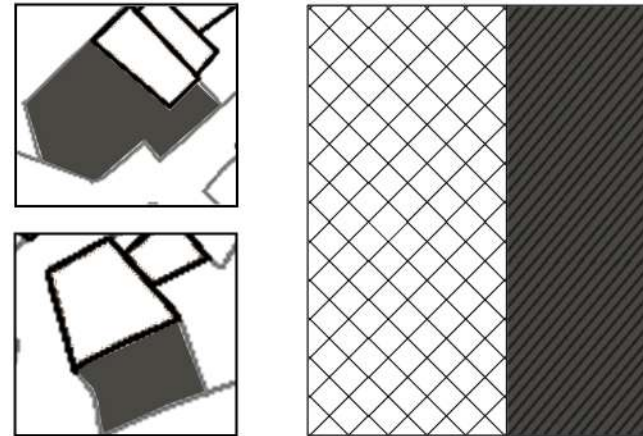
■ Πίσω μέρος της κατοικίας

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

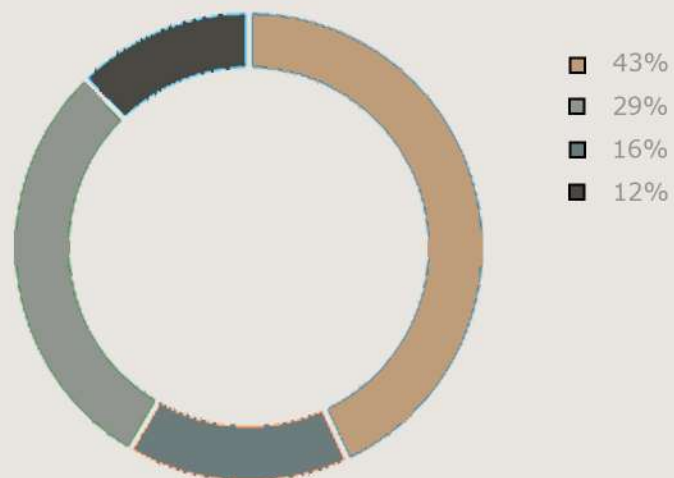
B2. Ανάλυση Αυλών Οικοδομών

Στην περίπτωση αυτή το αίθριο επεκτείνεται στο **πλάι** της κατοικίας. Στην περίπτωση αυτή η πρόσβαση στην κατοικία γίνεται τόσο από το κτίσμα όσο και από το αίθριο. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις δημιουργεί κενό μεταξύ των οικιών.

Στην περίπτωση αυτή **μικρό μέρος του αιθρίου εκτείνεται ως τον δρόμο**. Η πρόσβαση στην κατοικία γίνεται κυρίως από το κτίσμα αλλά και σε μικρότερο ποσοστό από το αίθριο.

- πλάι της κατοικίας
- μικρό μέρος του αιθρίου εκτείνεται ως τον δρόμο

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

Γ. Εισόδοι - Προσβάσεις

Μέσα από την ανάλυση των εισόδων, των κατοικιών, παρατηρούνται τέσσερις διαφορετικοί τρόποι προσέλευσης στα κτίρια, η είσοδος από πόρτιο, από ηλιακό, από το αίθριο και απευθείας από τον δρόμο.

Είσοδος από πόρτιο

Στην περίπτωση αυτή η είσοδος στεγάζεται συνήθως από ένα όγκο, με λειτουργία το να προσφέρει άμεση πρόσβαση σε χώρους που βρίσκονται δεξιά και αριστερά της πόρτας, αλλά και στους υπόλοιπους χώρους του κτίσματος.

Είσοδος από ηλιακό

Αυτός ο τύπος εισόδου, επιτυγχάνεται μέσω του ημιυπαίθριου χώρου με ξύλινο σκέπαστρο, του κτιρίου, γνωστή και ως "ηλιακός".

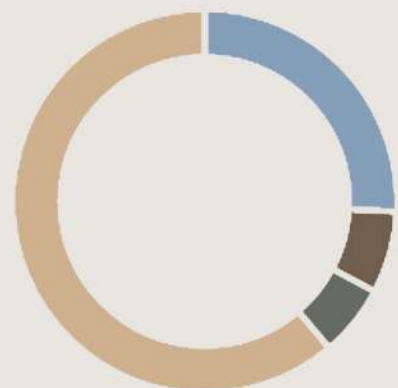
Είσοδος από το αίθριο

Ο τρόπος εισόδου αυτής της περίπτωσης, είναι μέσω του υπαίθριου χώρου, στον οποίο τοποθετείται μέσα το κτίσμα. Με αυτό τον τύπο, γίνεται πρόσβαση σε όλους τους περιμετρικούς χώρους, με μεγάλη ευκολία. Επίσης, είναι και ο πιο σύνηθες, όπως φαίνεται από τον χάρτη.

Είσοδος απευθείας

Στην τελευταία τυπολογία εισόδου, η πρόσβαση γίνεται απευθείας από τον δρόμο, λόγω το ότι τα κτίσματα είναι και αυτά τοποθετημένα ακριβώς πάνω στο όριο του δρόμου.

- ΑΠΟ ΑΙΘΡΙΟ
- ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ
- ΑΠΟ ΗΛΙΑΚΟ
- ΑΠΟ ΠΟΡΤΙΟΝ

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

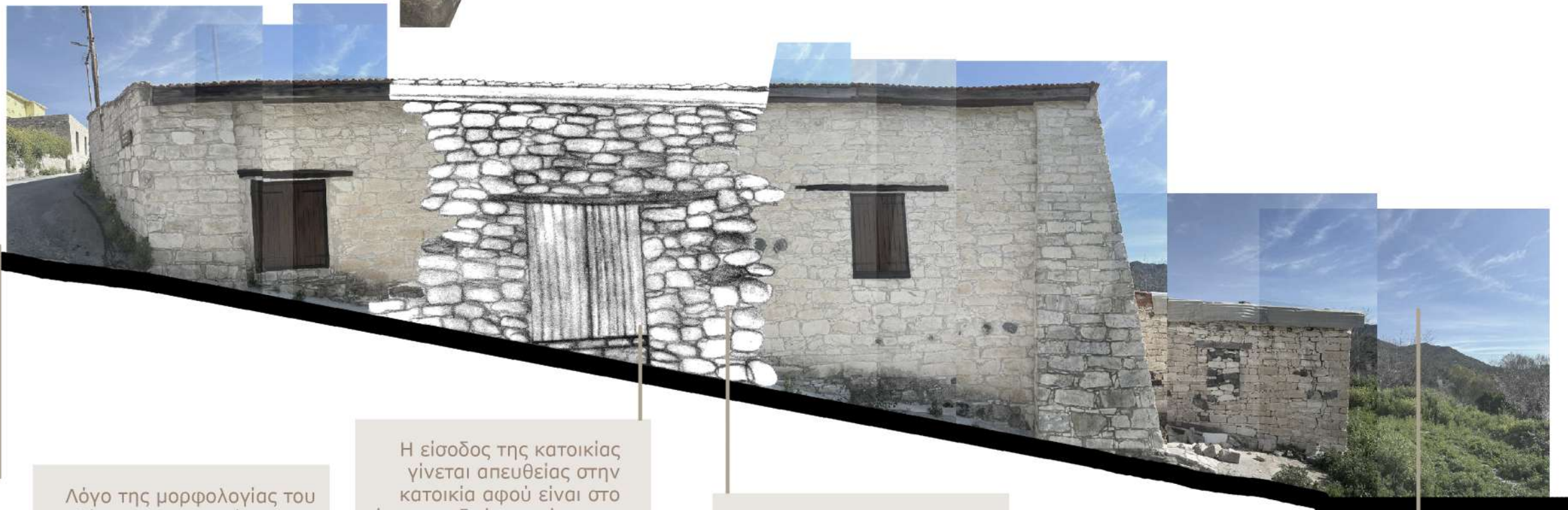
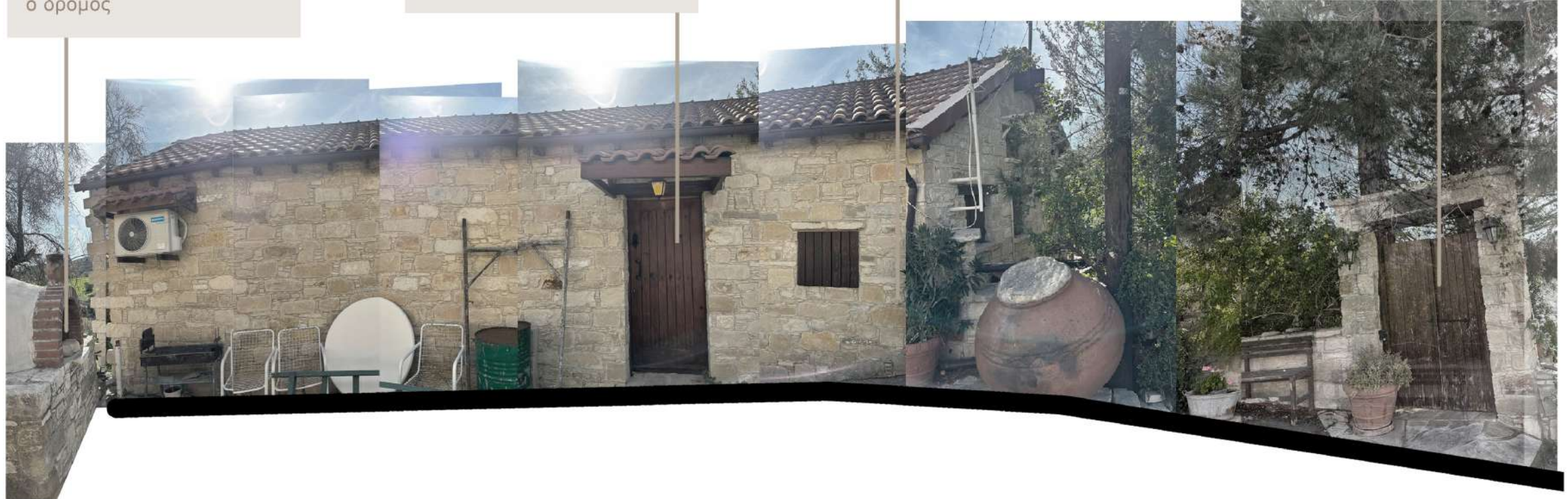
Δ1. Ανάλυση Όψεων του Χωριού

Υπάρχει ο ξυλόφουρνος στον αδιέξοδο όπου οδηγεί ο δρόμος

Η είσοδος της κατοικίας γίνεται απευθείας στην κατοικία αφού είναι στο όριο του δρόμου μέσω της ξύλινης σανιδωτής πόρτας

Γίνεται χρήση της πέτρας του χωριού για το κτίσιμο των εξωτερικών τοίχων

Η είσοδος της κατοικίας γίνεται εντός της αυλής της, αφού είναι στο όριο του δρόμου ενώ η κατοικία στο πίσω μέρος

Λόγο της μορφολογίας του εδάφους οι κατοικίες αναπτύσσονται με βάση αυτή

Η είσοδος της κατοικίας γίνεται απευθείας στην κατοικία αφού είναι στο όριο του δρόμου μέσω της ξύλινης σανιδωτής πόρτας

Γίνεται χρήση της πέτρας του χωριού για το κτίσιμο των εξωτερικών τοίχων

Αραιή δόμηση των κτισμάτων με σκοπό τον καλύτερο αερισμό των κατοικιών

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

Δ2. Ανάλυση Όψεων του Χωριού

Δεν υπάρχει άμεση επαφή με γειτονική κατοικία με αποτέλεσμα να επιτρέπεται ο αερισμός των χώρων της κατοικίας

Χρήση τζακιού εντός της κατοικίας, έτσι ώστε να ζεσταίνει τους χώρους

Γίνεται χρήση της πέτρας του χωριού για το κτίσιμο των εξωτερικών τοίχων

Σανιδωτά ξύλινα παράθυρα

Η είσοδος της κατοικίας γίνεται εντός του ηλιακού, όπου υπάρχει στην πόσοψη της και πηγαιίνει πιο κάτω από το έδαφος λόγω της μορφολογίας του εδάφους

Στην εξωτερική αυλή υπάρχει η κλματαριά, η οποία επιτρέπει την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων τους καλοκαιρινούς μήνες και ταυτόχρονα την εισχώρηση ήλιου στην κατοικία τους χειμερινούς

Η είσοδος της κατοικίας γίνεται εντός της αυλής της, αφού είναι στο όριο του δρόμου ενώ η κατοικία στο πίσω μέρος

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

Ε. Βιοκλιματικά

Βιοκλιματικά στοιχεία χωριού

1. Κληματαριές

Σε δρόμους του χωριού συναντάμε κληματαριές, οι οποίες επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την εμπειρία του περαστικού, με την πάροδο των εποχών. Στην φάση που τα φύλλα έχουν πέσει, συνήθως υπάρχει κρύο, για αυτό και ο ήλιος που διαχέεται μέσα από τα κλαδιά, προσφαιρεί ζεστασιά στους πεζούς. Στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή όταν υπάρχουν φύλλα πάνω, στις θερμές μέρες του χρόνου, οι κληματαριές είναι σημεία σκιάς στους ηλιόλουστους δρόμους του χωριού.

2. Στενοί δρόμοι

Λόγω του ότι πολλοί δρόμοι είναι στενοί, η σκιά που δημιουργείται σε αυτούς από τα ύψη των κτιρίων, τα οποία είναι πάνω σε αυτούς, προσφέρει στους περαστικούς δροσιά, κατά τη διάρκεια του καλοκαιρινού καύσωνα.

3. Χοντροί τοίχοι

Η τοιχοποιία στις παραδοσιακές κατοικίες είναι περίπου 50εκ. πάχος. Ο λόγος που έγιναν με αυτό τον τρόπο οι τοιχοποιίες για να είναι φέροντας και παράλληλα υπάρχει θερμοχωρητικότητα, δηλαδή να επικρατεί στο εσωτερικό ζέστη τον χειμώνα και δροσιά το καλοκαίρι.

4. Παράθυρα

Η διαρρύθμιση των παραθύρων στα κτίρια, έχει σημαντικό ρόλο στο πώς διαχέεται ο φυσικός φωτισμός και στο πώς αερίζεται ένας χώρος. Όταν τα παράθυρα τοποθετούνται σε οποιαδήποτε κατεύθυνση εκτός την βόρεια πλευρά, διότι δεν έχουμε θερμικά κέρδη, ο φυσικός φωτισμός είναι άφθονος ολόχρονα και αρκετά ικανοποιητικός για την εκτέλεση των απαραίτητων λειτουργιών. Στο θέμα του φυσικού εξαερισμού, για να τον επιτύχουν, αρκεί μόνο να τοποθετηθούν στις κατάλληλες θέσεις στους τοίχους, όπως για παράδειγμα παράλληλα.

5. Ηλιακός

Ως ημιυπαίθριος χώρος, ο ηλιακός, ρυθμίζει την ποσότητα του ήλιου, η οποία εισέρχεται στον εσωτερικό χώρο όλες τις εποχές του χρόνου. Λόγω των 3 μέτρων βάθος που έχει, η σκιά που δημιουργείται αποτρέπει τον ήλιο να περνά το καλοκαίρι και αντίθετα τον χειμώνα, που ο ήλιος βρίσκεται πιο χαμηλά, εισέρχεται πιο εύκολα. Με αυτό τον τρόπο ρυθμίζεται η εσωτερική θερμοκρασία.

1. Κληματαριές

2. Στενοί δρόμοι

3. Χοντροί τοίχοι

4. Παράθυρα

5. Ηλιακός

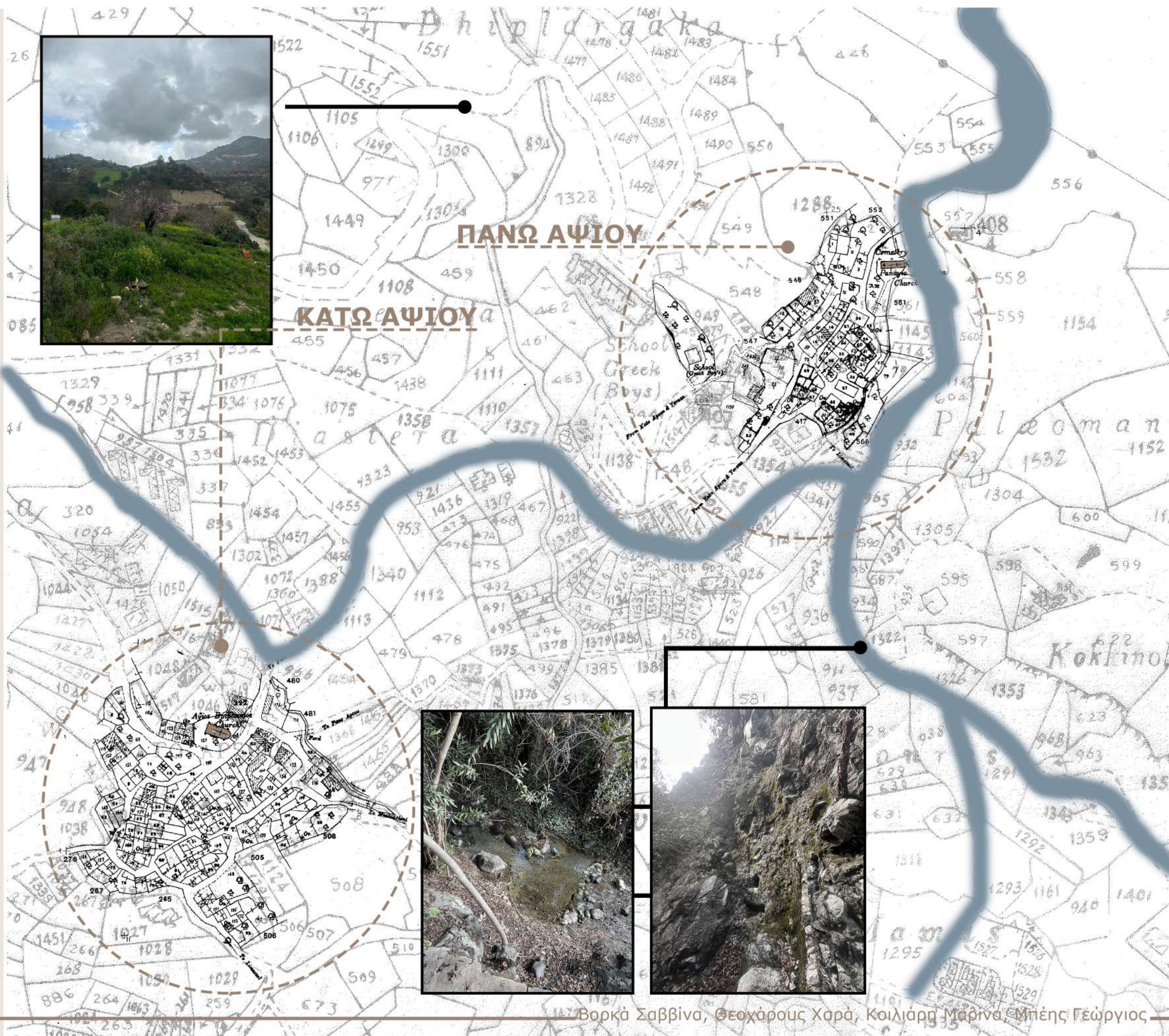

4.ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Στ1. Ανάλυση Υλικοτήτων

Τα υλικά που χρησιμοποιούνταν για τις τοιχοποιίες του χωριού ήταν ντόπια ή τοπικά.

Μέσα από την μελέτη μας παρατηρήσαμε δυο κύρια είδη πέτρας. Αρχικά έχουμε την ιζηματογενής(ασβεστόλιθος) ανοιχτόχρωμη πέτρα η οποία προερχόταν από την περιοχή του χωριού, τις γύρω κοντινές περιοχές αλλά ακόμα και από το οικόπεδο που θα κτιζόταν το κτίριο. Επιπλέον, έχουμε την πυριγενή σκουρόχρωμη πέτρα την οποία έπαιρναν από τον ποταμό Γαρούλλη. Τέλος, υπήρχαν και περιπτώσεις όπου χρησιμοποιούνταν και πέτρα από το βουνό του Τροόδους(πυριγενής).

4.ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Στ2. Ανάλυση Υλικότητας

-Τα κτίρια του χωριού εμφανίζουν ως κύριο δομικό υλικό την πέτρα. Αυτό γινόταν γιατί το συγκεκριμένο υλικό υπήρχε σε μεγάλες ποσότητες στην περιοχή, ήταν φθηνό και εύκολο στην επεξεργασία.

-Οι όψεις των κτιρίων που κατασκευαζόταν από πέτρα δεν ήταν πάντα όμοιες και αυτό οφείλεται στο σχήμα της πέτρας. Όταν οι λίθοι ήταν κατεργασμένοι και τα κομμάτια της είχαν το ίδιο μέγεθος είχαμε μια πιο κανονική διάταξη. Σε αντίθετη περίπτωση, όταν τα κομμάτια ήταν ανομοιόμορφα η όψη της τοιχοποιίας είχε μια πιο ακανόνιστη διάταξη. Στόχος ήταν η κάλυψη όλων των κενών και γι' αυτό χρησιμοποιούνταν πέτρες σε όλα τα μεγέθη για να κλείνουν αποτελεσματικά τα κενά που παρουσιαζόταν. Υπήρχε δηλαδή ανάμεικτη χρήση μεγάλων και μικρών τεμαχίων πέτρας και χρήση χαλικώματος (μικρότερων τεμαχίων) για την πλήρωση των κενών.

-Συνηθιζόταν να μπαίνουν οι μεγαλύτερες πέτρες στην βάση για να προσφέρουν καλύτερη στήριξη στην κατασκευή.

-Οι τοίχοι για να προσφέρουν καλή στήριξη αλλά και για προστασία από τις καιρικές συνθήκες στο κτίριο είχαν αρκετά μεγάλο πάχος (50εκ).

-Παρατηρούνταν συνδυασμός λιθών στα κτίρια κάτι που γινόταν γιατί κάποιες πέτρες είχαν μεγαλύτερη αντοχή από άλλες και αυτό βοηθούσε στην στατικότητα του κτιρίου.

-Αργότερα σε πολλά παλαιά κτίρια του χωριού προστέθηκε στην πετρόχτιστη τοιχοποιία επικάλυψη γύψου και ασβέστη για να βοηθήσει στην προστασία της και σε μερικές περιπτώσεις για να καλύψει τα ενδιάμεσα κενά μεταξύ των μεγάλων τεμαχίων της πέτρας.

4.ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Ζ. Ανάλυση θυρών

-Οι πόρτες των κτιρίων που παρατηρήσαμε στο χωριό της Αψιούς παρουσιάζουν μια απλότητα στη μορφολογία τους.

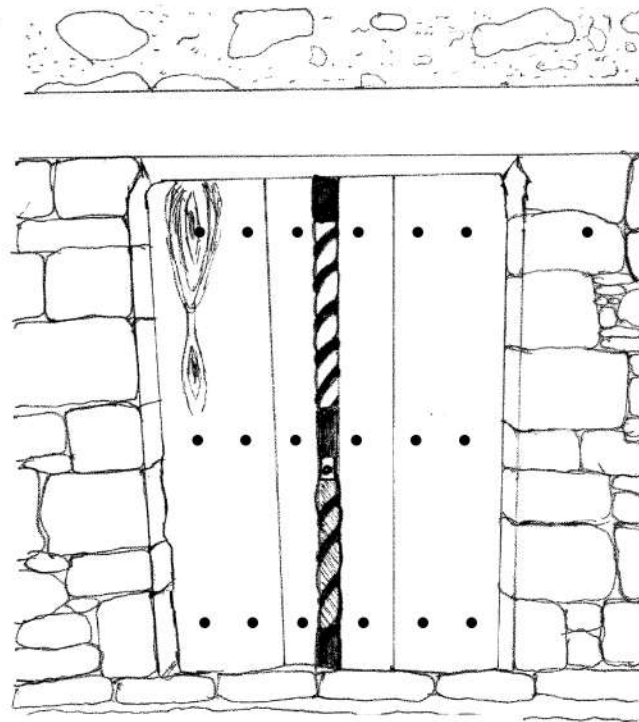
Παρουσιάζονται δύο μορφολογικά είδη.

Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων συναντούμε ορθογώνιες πόρτες, ενώ σε λιγότερες περιπτώσεις παρατηρούμε και τοξωτές.

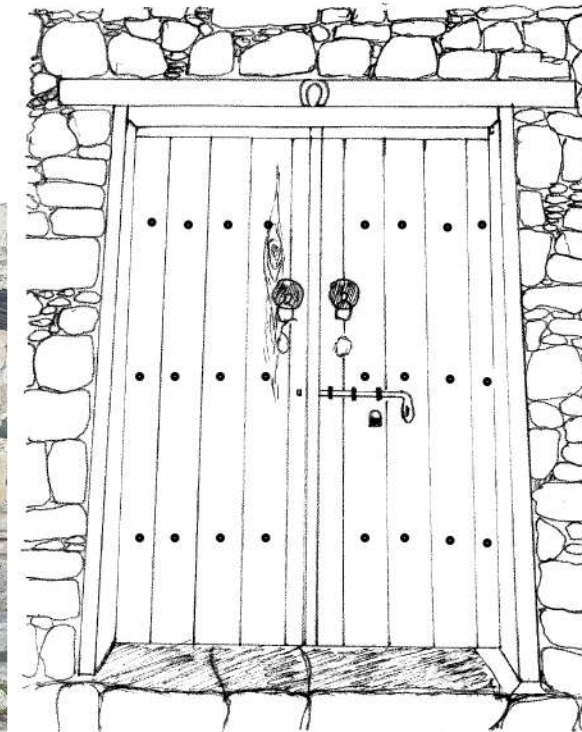
-Οι πόρτες είναι κατασκευασμένες από σανιδωτές επιφάνειες ξύλου το οποίο συνήθως πρόκειται για ξύλο δρυ. Ωστόσο για την κατασκευή τους χρησιμοποιούνται και μεταλλικά στοιχεία τόσο για την ένωση της (καρφιά), τον μηχανισμό της (μεντεσέδες, χερούλια) αλλά και την ασφάλεια (κλειδαριές, σύρτες).

-Στις ορθογώνιες πόρτες εντάσσονταν ένα ξύλινο πλαίσιο (κάσα) περιμετρικά τους. Στις τοξωτές διαμορφώνονταν ένα πλαίσιο από πελεκητή πέτρα που είχε μορφή τόξου, τεχνική η οποία εμφανιζότανε σε λίγες περιπτώσεις ορθογώνιων θυρών.

-Οι περισσότερες περιπτώσεις θυρών που εντοπίσαμε ήταν ανυψωμένες από το έδαφος με τη βοήθεια ενός πέτρινου σκαλοπατιού κάτι που συνέβαινε για την αποφυγή της εισροής νερού σε περίπτωση βροχής. Υπήρχαν ωστόσο και κάποιες προγενέστερης περιόδου, όπου η πόρτα βρισκόταν σε χαμηλότερο επίπεδο από τον δρόμο κάτι το οποίο μείωνε το ύψος της εξωτερικής όψης αλλά αύξανε αυτό της εσωτερικής.

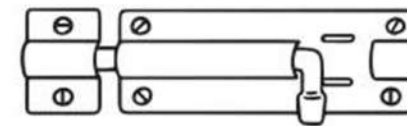
Διαστάσεις:
Ύψος 1,60m
Πλάτος 1,10m

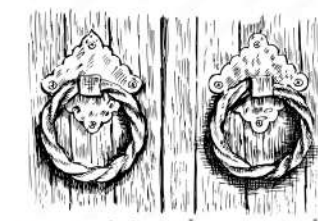
Διαστάσεις:
Ύψος 2,00m
Πλάτος 1,70m

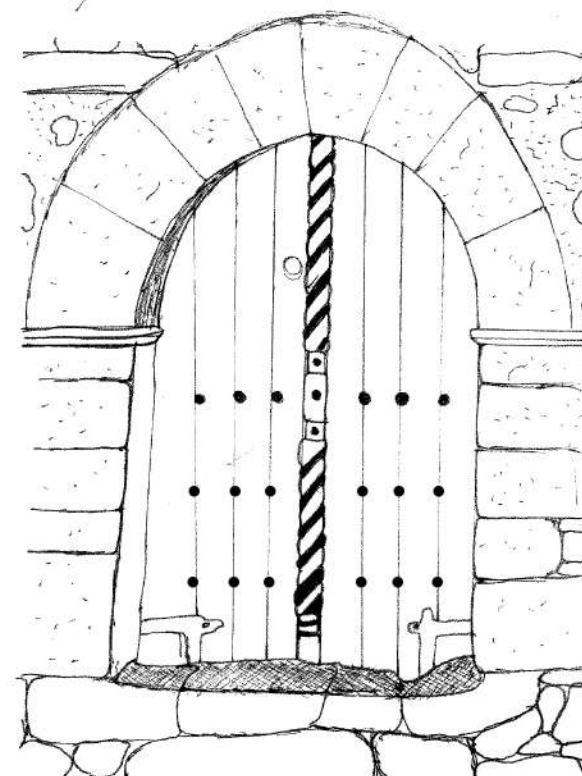
Μεταλλικό καρφί

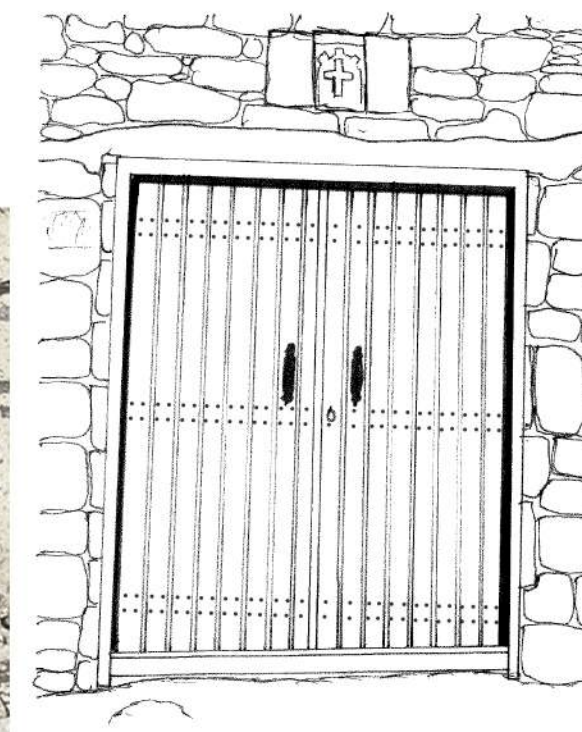
Μεταλλικός σύρτης

Μεταλλικά χερούλια

Διαστάσεις:
Ύψος 2,10m
Πλάτος 1,60m

Διαστάσεις:
Ύψος 2,10m
Πλάτος 1,80m

4.ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Η. Ανάλυση Παραθύρων

-Τα παράθυρα στην πλειοψηφία τους ήταν απλές και λιτές κατασκευές. Για την κατασκευή τους χρησιμοποιούνταν σανιδωτές επιφάνειες ξύλου οι οποίες ενώνονταν μεταξύ τους με οριζόντιους ζυγούς/μεταλλικά καρφιά ή ελάσματα και άνοιγαν προς τα έξω με τη βοήθεια μεταλλικών μεντεσέδων.

-Το σχήμα τους ήταν ορθογώνιο και εντάσσονταν ένα ξύλινο πλαίσιο περιμετρικά τους, ενώ υπήρχαν και περιπτώσεις που είχαν πλαίσιο πελεκητής πέτρας.

-Στο πάνω μέρος υπήρχε οριζόντιο ξύλινο ανώφλι για στατικούς λόγους. Ήταν απαραίτητο για την δημιουργία του ανοίγματος.

-Τα κτίρια του χωριού έχουν σχετικά λίγα παράθυρα στις όψεις τους, ενώ το μέγεθος τους είναι αρκετά μικρό και η τοποθέτησή τους γινόταν σχετικά ψηλά από το έδαφος, ιδιέτερα στο ισόγειο.

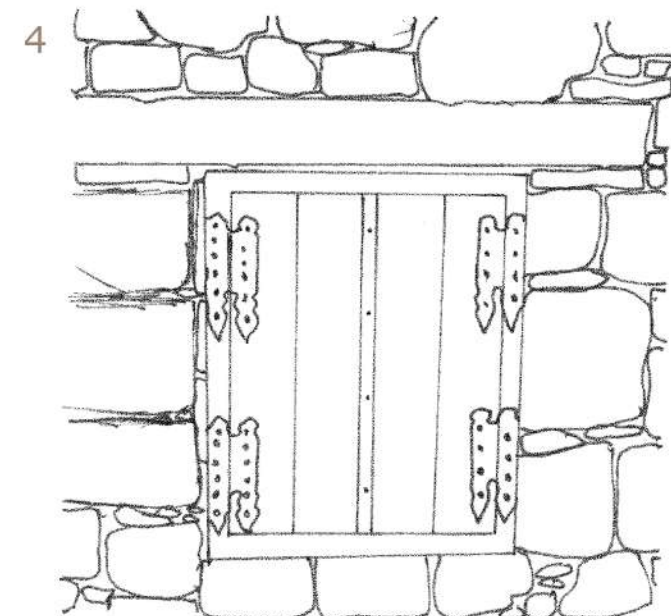
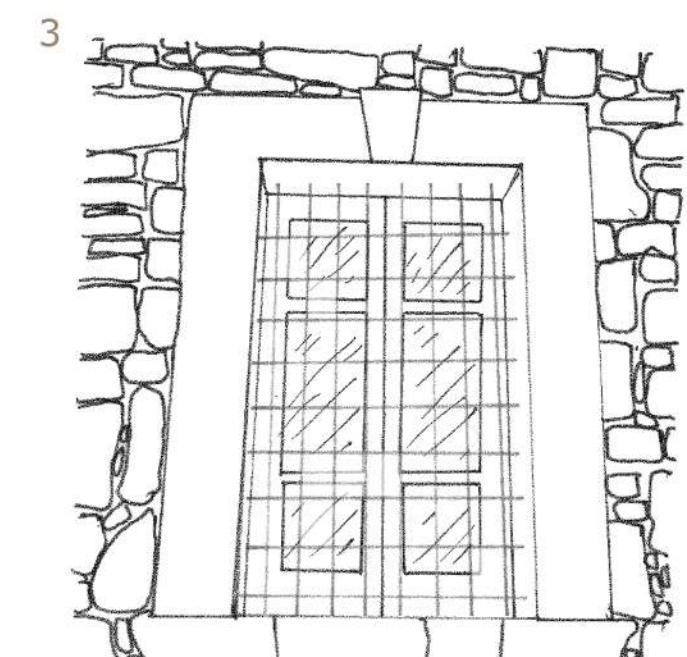
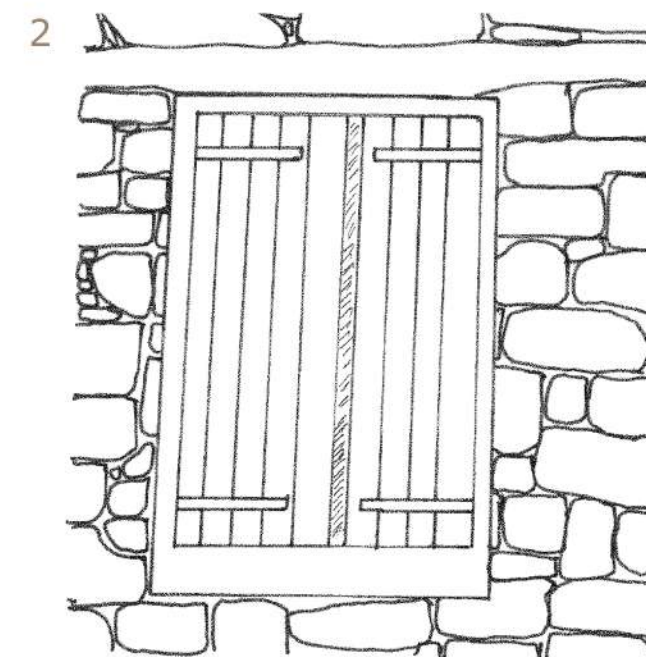
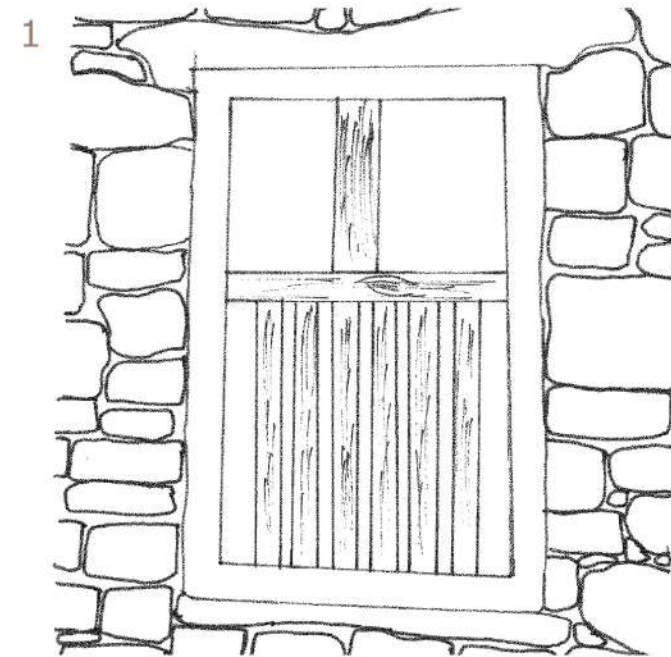
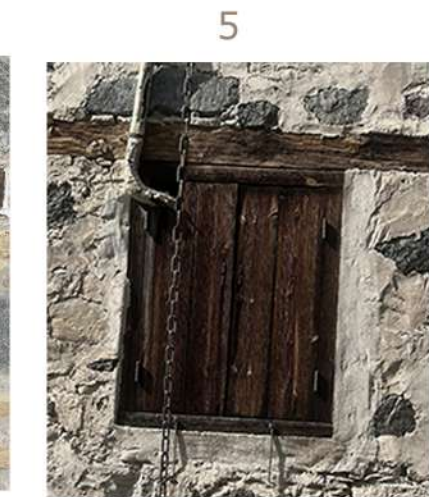
-Λόγοι τοποθέτησης:

1. Ασφάλεια:

Οι κάτοικοι ένιωθαν ότι όσο μικρότερα ήταν τα ανοίγματα τόσο μεγαλύτερη ασφάλεια και εσωστρέφεια είχε το κτίριο. Κάτι το οποίο αναδεικνύονταν και σε περιπτώσεις όπου τοποθετούνταν σιδεριές σε παράθυρα που βρισκόταν χαμηλότερα.

2. Κλιματολογικές συνθήκες:

Πίστευαν πως ακόμη και ένα μικρό άνοιγμα ήταν ικανό να φωτίσει τον χώρο χωρίς να τον ζεστάνει υπερβολικά. Επίσης, τα παράθυρα άνοιγαν και έκλειναν κάτι το οποίο βοηθούσε στη διαχείριση του ήλιου. Τα παράθυρα όταν βρισκόταν σε μεγάλο ύψος επέτρεπαν την εισχώρηση του ηλίου στο βάθος ενός χώρου.

-Ξύλινες σανίδες	(1,2,3,4,5)
-Τζάμι	(3)
-Ξύλινη κάσα	(1,2,4,5)
-Πέτρινη κάσα	(3)
-Σιδεριές	(3)
-Μεταλλικοί μεντεσέδες	(2,3,4,5)
-Βολιτζία	(1,2,4,5)

4.ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Θ1. Ανάλυση Οροφών

-Μέσα απο τη μελέτη που έγινε στην Αψιού παρατηρήθηκαν τρία διαφορετικά είδη, διαμόρφωσης της κατασκευής της στέγης.

-Κοινά χαρακτηριστικά:

Και οι τρεις περιπτώσεις εμφανίζουν βολιτζια, τα οποία τοποθετούνται εγκάρσια της οροφής γεφυρώνοντας το μικρότερο άνοιγμα και προσφέροντας ουσιαστικά στήριξη στην οροφή.

-Περιπτώσεις:

1η Περίπτωση-οροφή απο καλάμια τα οποία τοποθετούνται πάνω σε μεγάλους ξύλινους δοκούς(βολιτζια).

2η Περίπτωση-Ξύλινα σανίδια τα οποία τοποθετούνται πάνω σε ένα ξύλινο σταυρωτό δικτύωμα απο ξύλινους δοκούς.

3η Περίπτωση-Ξύλινα σανίδια τα οποία τοποθετούνται πάνω σε μεγάλους ξύλινους δοκούς.

Σαν επιπλέον επικάλυψη για την προστασία και στεγανοποίηση του χώρου τοποθετούνταν συνήθως οι πέτρινες πλάκες που διαμόρφωναν μόνο την ακρη της στέγης δεν κάλυπταν όλη την επιφάνεια σαν στρώση , πηλός και κεραμίδια με την σειρά που αναφέρθηκαν.

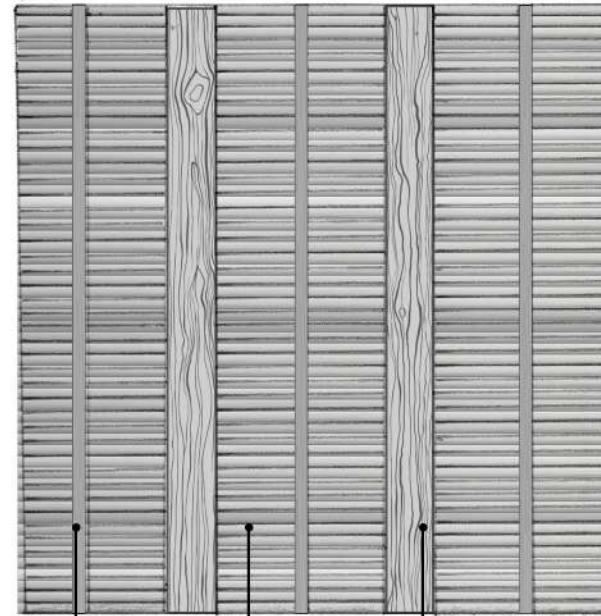
Πηλός

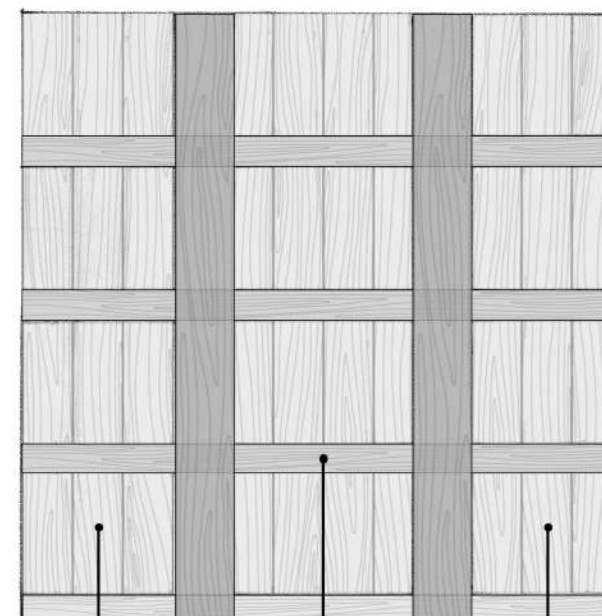
Κεραμίδια

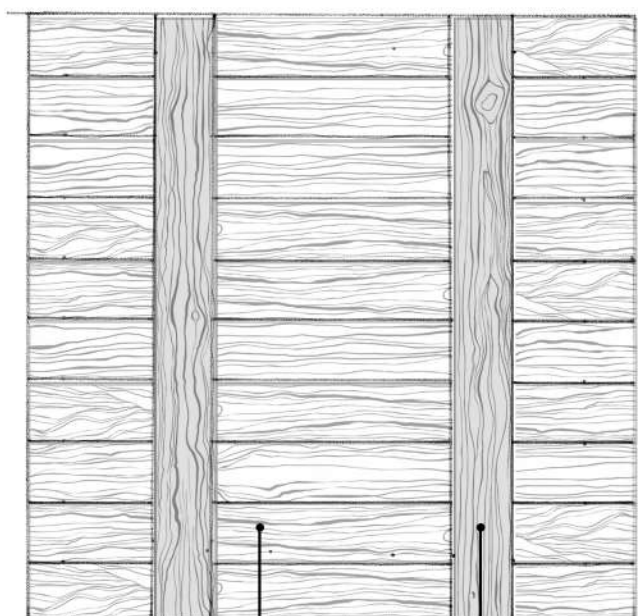
Πέτρινες
πλάκες

Μικρότεροι ξύλινοι δοκοί
Καλάμια
Βολιτζια

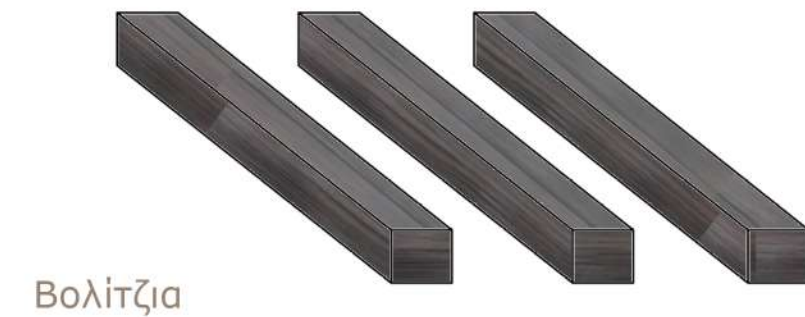
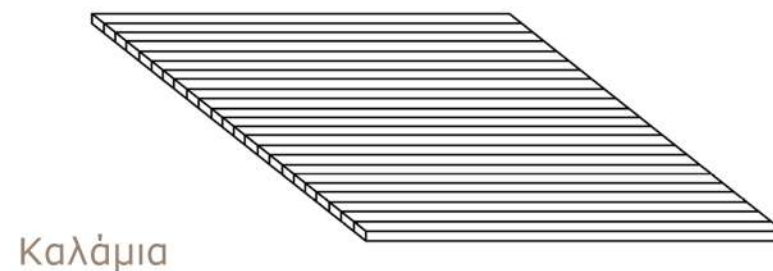
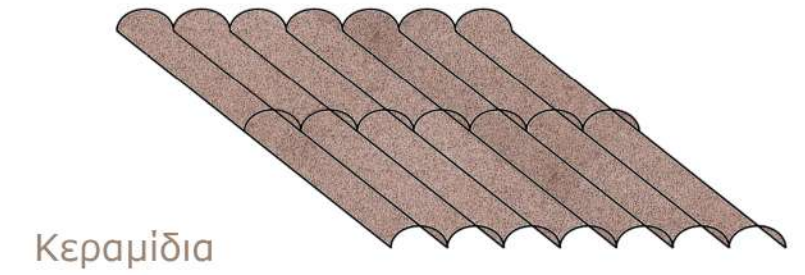
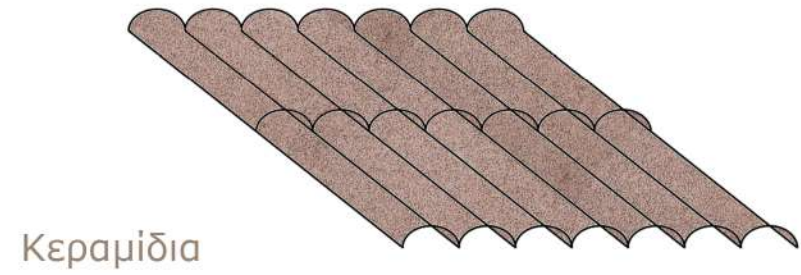
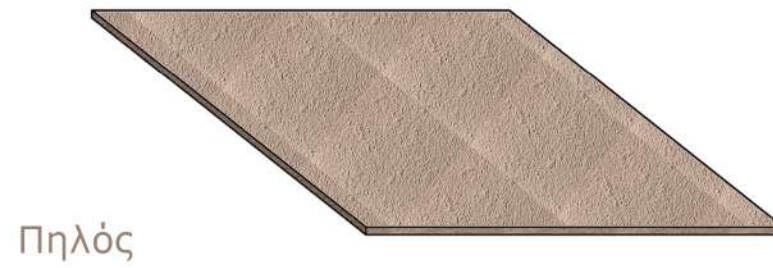
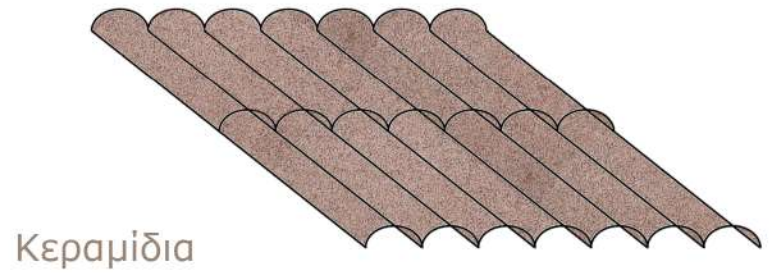
Βολιτζια
Μικρότεροι ξύλινοι δοκοί
Ξύλινα σανίδια

Ξύλινα σανίδια
Βολιτζια

4.ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

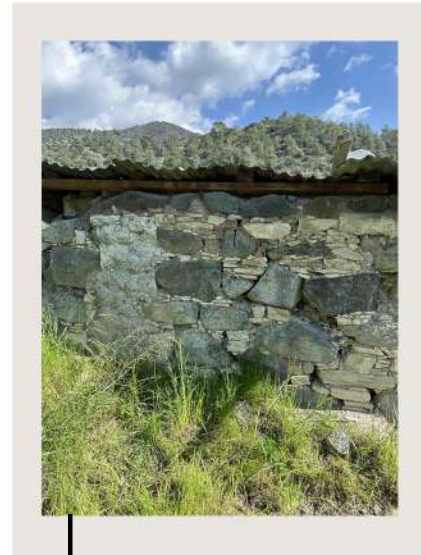
Θ2. Ανάλυση Στεγών

5. ΚΤΙΡΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

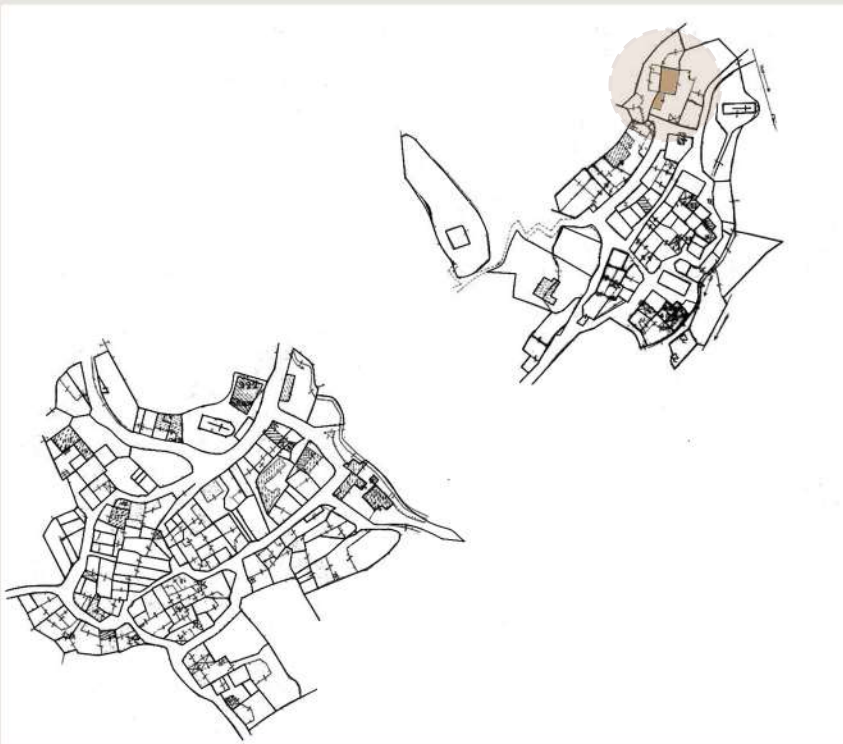
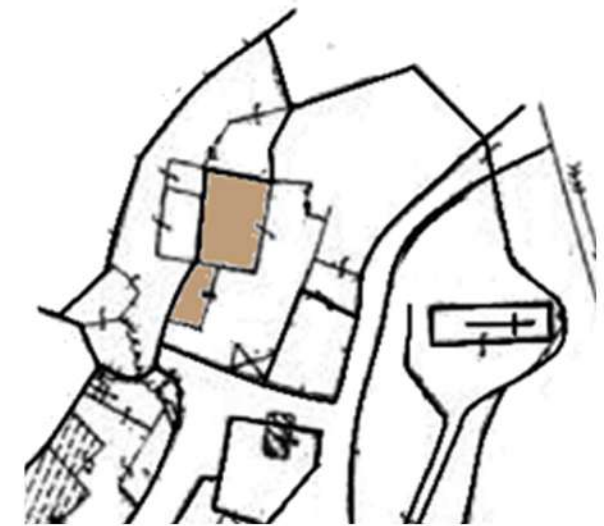
Η επιλογή του κτιρίου γίνεται με βάση την τοποθεσία του, αφού όπως φαίνεται στην κάτοψη του οικοπέδου βρίσκεται δίπλα ακριβώς από την πλατεία της εκκλησίας της Παναγίας της Γαλακτοτροφούσας. Ακριβώς εκεί, περνά ο ποταμός Γαρύλλης, και παράλληλα το οικόπεδο συνορεύει με τα ψηλά βουνά που περιτριγυρίζουν το χωριό.

Το κτίριο είναι ερειπωμένο, λόγω του ότι πιθανόν να έχει εγκαταλειφθεί από τους ιδιοκτήτες του αρκετά χρόνια πριν. Αποτελείται από ένα μακρυνάρι και ένα δίχωρο δωμάτιο. Το μακρυνάρι είναι σε καλύτερη κατάσταση σε αντίθεση με το δίχωρο από το οποίο διατηρούνται μόνο μερικοί τοίχοι.

Χρήση πέτρας από τον ποταμό
αλλά και από το χωριό.

Επιμέρους χώροι
κατοικίας.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Αψιού είναι ένα ενδιαφέρον χωριό για μελέτη, αφού υπάρχουν πολλά και διαφορετικά στοιχεία που την κάνουν να ξεχωρίζει. Αποτελεί ένα από τα χωριά της επαρχίας Λεμεσού και συγκεκριμένα απέχει από την πόλη 20 λεπτά. Αυτό κάνει το χωριό σημαντικό, διότι πολλοί επιλέγουν την Αψιού για κατοίκηση, έστω και αν εργάζονται στη πόλη της Λεμεσού. Επιπλέον, είναι ένα παραδοσιακό χωριό αφού και μέχρι σήμερα υπάρχουν πάρα πολλές κατοικίες που διατηρούν τα παραδοσιακά στοιχεία του χωριού. Το χωριό είναι χωρισμένο σε δύο πυρήνες, την Πάνω και την Κάτω Αψιού.

Στον οικισμό δεν υπάρχουν πολλά είδη κατοικιών. Τα περισσότερα είναι μονώροφα και λίγα διώροφα. Διώροφα βασικά, είναι τα κτίρια που διαμορφώθηκαν έτσι λόγω της μορφολογίας του εδάφους. Όσον αφορά την υλικότητα που υπάρχει στα κτίρια, χρησιμοποιείτε ως επί το πλείστον, η πέτρα του χωριού. Κάποτε υπάρχει επικάλυψη κυρίως από γύψο και χρήση ξύλου απο δρυ για παράθυρα, πόρτες και οροφές. Τα τελευταία χρόνια έγιναν 12 αποκαταστάσεις διατηρητέων κατοικιών. Κάποιες ανήκουν σε ιδιώτες και άλλες στην κοινότητα και ενοικιάζονται. Τα ενδιαφέροντα στοιχεία και η ιδιαιτερότητα του χωριού προκύπτουν λόγω της τοποθεσίας του. Δυστυχώς έφυγαν αρκετοί κάτοικοι από την Αψιού με αποτέλεσμα να υπάρχουν κτίσματα εγκαταλελειμμένα και να χρειάζονται συντήρηση.

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΒΙΒΛΙΑ

1. Δημήτριου Χ. Καππάη, 2011, Ιερός Ναός Παναγίας Γαλακτοτροφούσας
2. Ζαχαρίου Κλ. Ραπτοπούλου, Ιερά Μονή Παναγίας Αμιρούς

- ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

1. <https://apsiou.org/portfolio-item/istoria/>
2. <https://apsiou.org/>
3. <https://www.cyprusalive.com/el/to-xorio-apsioy-lemesou>
4. <https://www.agrotourism.com.cy/el/apsioy>
5. <https://www.polignosi.com/cgi-bin/hweb?-A=1545&-V=limmata>
6. <https://www.vernarch.ac.cy/>